

Innhold og romprogram for regionalt kulturhus i Kragerø. Rapport fra brukeroppnevnt gruppe – mai 2007.

INNLEDNING:

Kulturtilbud er et vesentlig bidrag til folks generelle trivsel. Sammen med gode boligforhold, arbeidsmuligheter og oppvekstfasiliteter for barn i form av barnehager og skoler, er fritidsaktivitetene et av de viktigste elementer for at familier og enkeltpersoner tiltrekkes av et sted hvor de gjerne vil slå seg ned.

I tillegg er handels- og servicetilbudene samt avstander til andre knutepunkter også medvirkende. Men det er vår tids økende behov for gode fritidsopplevelser som gjør at kulturtilbudene blir stadig mer betydningsfulle for hvor folk vil etablere seg, og andre virksomheter følger etter i kjølvannet. Det finnes utallige eksempler på at satsing på kulturlivet har vært et vesentlig bidrag til at tettsteder har fått nytt liv og blomstret opp.

Det mest kjente eksempelet på dette er sikkert Holstebro i Danmark som satset hardt på kultur- og trivselsverdiene i en tid da byen nettopp hadde mistet sin største industribedrift, en tobakksfabrikk med 1500 ansatte. Ved en systematisk satsing på kulturtilbud og gode oppvekstvilkår for barn viste det seg at Holstebro utviklet seg til et attraktivt sted å bo og etablere virksomheter. På de 30-40 årene som har gått siden tobakksfabrikken ble nedlagt, har folketallet nesten blitt tredoblet, og byen har fått en mengde nye nærings- og industrivirksomheter. Den dag i dag prioriterer Holstebro kultursatsingen høyt, og vi kan stadig høre om nye tilskudd. Det er få byer som kan smykke seg med tittelen "årets by" for fjerde gang, Holstebro kan.

Kragerø har ikke ligget på latsiden i kultursatsingen. Vi har et kulturliv som mer enn noen gang blomstrer på alle tenkelige og kanskje utenkelige måter. Kragerø har en flora av lag og foreninger som utøver sin kulturelle virksomhet med stor glede for seg selv og ikke minst lokalmiljøet. Det at vi har et slikt mangfold, er ingen selvfølge, og det må hele tiden stimuleres til innsats både fra de frivillige selv og fra det offentlige.

Kulturlivet i Kragerø har ikke vært vant til spesielt gode anlegg for å bedrive sin virksomhet. I nærmiljøene er det riktignok skoler, grendehus og lagshus som langt på vei tilfredsstiller behovet for forsamlingslokaler. Men når det gjelder sentrale kulturhus som kan gi en kommunes innbyggere og tilreisende et opplevelsestilbud innen teater, konsert, utstillinger og egen aktivitet, har vi ikke vært godt vant. Biblioteket har fått betydelige bedre lokaler og har gjennom dette og en mer sentrumsnærhet fått en oppblomstring mange vil misunne oss. Kinoen er trang og lite egnet til annet enn filmfremvisning og knapt nok det. Gang på gang makter lokale lag, kor, korps, teatergrupper osv å gi oss fantastiske flotte kulturopplevelser, men som dessverre blir begrenset i forhold til sceneareal, garderobefasiliteter og plass til publikum.

"Kragerø har bruk for et ordentlig kulturhus" er en gjentakelse vi hører i forbindelse med mange, mange arrangementer og diskusjoner om Kragerøs kulturliv. Et moderne kulturhus er også kommunens "storstue" og må ha arealer som svarer til det lokale kulturlivets behov. Det vil si at til en tradisjonell sal for teater, konsert, kino, utstilling osv. må det suppleres med rom

for annen aktivitet som møter, små konferanser, øvingslokaler, verksted, vestibyle med myldreareal gjerne i tilknytning til en liten kafevirksomhet.

Telemark Fylkes anleggsplan for lokale og regionale kulturbygg forutsetter bygget et regionalt kulturhus i Kragerø for Vestmar-regionen. Denne planen ble sist revidert i 2005. I denne forbindelse vedtok kommunestyret enstemmig i møte 10. november 2005 følgende:

1. *Kragerø kommune krever å opprettholde sin status som regionalt kulturhussentra innenfor den nye tilskuddsordningen for "Tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur."*
2. *Det henvises til Fylkesplanen for Telemark hvor Kragerø-regionen gis spesiell fokus og prioritet innenfor næringsutvikling og utvikling av det gode bosted. I tillegg henvises til Kommuneplan for Kragerø Kommune hvor Kulturhus/kulturkvartal og Kunst- og designcenter er prioritert.*
3. *En endring av regioninndelingen vil medføre at de kommuner som representerer kyst og kystkultur ikke vil kunne finansiere kulturhusbygg gjennom ordningen med "Tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur".*

Hovedutvalg for Kultur og identitet i Telemark vedtok i møte 8. november samme år følgende:

- *Nytt museumsbygg ved Vest-Telemark Museum blir tatt inn som eit bygg som kan få fylkeskommunal delfinansiering dersom det vert godkjent av Kulturdepartementet og finansiert via Statens investeringsplan for nasjonale kulturbygg.*
- ***Vestmarregionen opprettolder sin status som regionalt kulturhussenter innafor tilskuddsordningen "Tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur".***
- *"Kulturarena sentrum" i Porsgrunn gis midlertidig status som regionalt kulturbygg i treårsperioden 2006 – 2008, knyttet opp mot prosjektet "Kreativ byutvikling".*

Kragerø kommunestyre behandlet i møte 14. desember 2006 sak om bygging av felles administrasjonsbygg og kulturhus, hvor det i vedtaket heter:

1. *Det arbeides videre med planer for et felles kultur- og administrasjonsbygg i Kragerø kommune. Bygget skal stå ferdig 2009. Andre alternativer til løsning utredes som en del av saken.*
2. *For å arbeide videre med romprogram og innhold i kulturhuset nedsettes en komité bestående av representanter for brukergruppene inkl. kommunale brukere, supplert med to politikere.*
3. *Kragerø Rådhus forblir kommunal eiendom.*
4. *Ferdigstillelse i 2009 kan fravikes.*

Med bakgrunn i dette faktum ble det nedsatt en brukersammensatt kulturhusgruppe som har startet arbeidet med å utrede det regionale kulturhusets innhold og arealbruk.

Hovedutvalg for samfunn behandlet i møte 15. februar 2007 forslag til opprettelse av en brukersammensatt kulturhusgruppe som har fått i oppdrag å utrede rombehov og innhold. I vedtaket heter det:

1. *En brukersammensatt komité med representanter for kulturlivet gis i oppdrag å arbeide videre med et romprogram for et fremtidig regionalt kulturhus i Kragerø. Rådmannen gis fullmakt til å oppdatere sammensetningen i den komiteen som har jobbet med romprogrammet frem til nå. Komiteen tiltrees også av eiendomssjefen.*

Planleggingen må skje innenfor den økonomiske rammen som er avsatt til forprosjektet.

2. *Komiteen suppleres med to politikere oppnevnt av Hovedutvalg for samfunn som blir sittende til mandatet er fullført:*

- *Hanne Mette Bruflat*
- *Terje Mindrebø*

Komiteen velger selv sin leder. Kultursjefen er komiteens sekretær.

- 3 *Utvalget gis følgende mandat:*
  - *Komiteen skal utrede rominnhold og funksjoner i det regionale kulturhuset, samt vurdere de mulige funksjoner som kan kombineres med et felles administrasjonsbygg for Kragerø kommune.*
- 4 *Parallelt med dette arbeidet utredes innhold og funksjoner for det påtenkte administrasjonsbygget. Dette arbeidet utføres gjennom Eiendomsavdelingen. Brukergruppas forslag til romprogram og mulige fellesfunksjoner innarbeides i det øvrige planarbeidet.*

Den brukersammensatte kulturhusgruppen består av:

Otto Beite	Amatørteaterarbeid
Unn Catrin Vinjor	Kunstnerne
Liv Anne Lundeberg	Kragerø Kunstforening
Einar Bang	Musikklivet
Anders Gogstad	Eldrerådet
Per Norseng	Berg – Kragerø Museum
Astrid Laland	Biblioteksjef
Siri Fossen	Kulturkonsulent – kunst og ungdom
Tormod Hansen	Kulturskolerektor
Harald Bothner	Kultursjef
Jan Abrahamsen	Kommunearkitekt
Hanne Mette Bruflat	Hovedutvalg for samfunn
Terje Mindrebø	Hovedutvalg for samfunn
Heidi Howatson	Enhet for eiendom

Til møte i hovedutvalg for Kultur og identitet i Telemark 15. mai foreligger følgende innstilling fra fylkesrådmannen når det gjelder prioritering av regionale møteplasser og kulturhus:

”Telemark fylkeskommune gir følgende prioritet til innsendte søknader om statlege tilskot til regionale møteplassar og formidlingsarenaer for kultur.

1. Ibsenhuset	Skien kommune
2. Gullbring Kulturhus	Bø kommune
3. Rjukanhuset	Tinn kommune
4. Granvin Kulturhus	Seljord kommune
5. Vinjehuset	Vinje kommune
6. Kragerø Kulturhus	Kragerø kommune
7. Porsgrunn Kulturhus	Porsgrunn kommune
8. Telemark Museum – Nybygg	Skien kommune
9. Vest-Telemark Museum – Nybygg	Tokke kommune
10. Nordsjø Kulturscene – Akkerhaugen	Sauherad kommune
11. ABM-bygg – Ulefoss	Nome kommune

Telemark fylkeskommune har som føresetnad at eit eventuelt nybygg for Teater Ibsen / regionteater for Telemark og Vestfold vert definert og finansiert som eit nasjonalt kulturbygg, og at sluttfinansieringa av Europas Bluessenter på Notodden går sin gang.”

DAGENS SITUASJON:

Kragerø har i dag mange små enheter/bygg som rommer ulik kulturutfoldelse. Særtegn ved denne situasjonen er at byggene ligger spredt, noen usentralt og alle med svært dårlig teknisk standard og begrenset areal.

Kinoen, teatersalen og konsertlokalet i Kinogården er lite og har svært dårlig teknisk standard. Scenen fyller ingen av kravene i forbindelse med oppsøkende teater gjennom Riksteateret og Teater Ibsen. Manglende sidescene og garderobes gjør spilleforholdene for teater og konserter svært vanskelige. Riksteateret og Teater Ibsen nytter ikke lokalitetene.

Kragerø Kunstforening leier små og vanskelig tilgjengelige lokaler i P.A. Heuchsgate. Dette begrenser omfanget og kvaliteten på utstillingen. Det finnes i dag en stor offentlig kunstsamling som mangler permanent galleri. I tillegg til kunstforeningens lokaler finnes flere mindre gallerier i sentrumsområdet. Pr. i dag er det ingen egnede lokaler i Kragerø til utstillinger som krever brannsikring.

Kulturskolen har tilhold i kinobygget og har trange arbeidsforhold i lokaler som er preget av forfall.

Biblioteket har fått bedret sine lokaliteter vesentlig, men har ingen sambruk med andre kulturinstitusjoner.

ARBEIDET I BRUKERSAMMENSATT GRUPPE:

Den oppnevnte brukersammensatte gruppen har hatt tre befaringer til andre aktuelle kulturhus. Erfaringene fra disse turene har vært grunnlag for diskusjoner i gruppas møter og senere de utarbeidede notater.

Medlemmene av det brukersammensatte utvalget har utarbeidet hvert sitt notat i forhold til de institusjoner eller organisasjoner de representerer. Notatene følger som vedlegg til dette notatet.

I sammendrag inneholder notatene følgende om rombehov og behov for de ulike kulturfunksjoner:

Bibliotek:

Utvalget har lagt vekt på den synergieffekt biblioteket kan ha i forhold til husets øvrige kulturinnhold.

Kino og teater kan bruke biblioteket som et ventested, et møtested før og etter forestillinger, felles utstillinger i forhold til filmer og teateroppsetninger, profilere bakgrunnsstoff til teatergrupper, det være seg fagstoff og rent skjønnlitterært. En forestilling kan bli mer enn en forestilling,- det kan bli en hel opplevelse. Avhengig av salenes størrelse, er dette anvendelige lokaliteter for bibliotekets bruk på dagtid. Visning av norske klassikere, opplæringsfilmer til skolekino, baby-kino etc., etc. Biblioteket vil kunne administrere utlån av saler og ha informasjonssenter i sin skranke. Billetter må kunne kjøpes i biblioteket hele dagen lang.

Biblioteket kunne bli en viktigere og viktigere medspiller til framtidens **kulturskole**. Kan man f.eks tenke seg at kulturskolen i fremtiden tar opp fagområder som ”ornitologi, geologi, arkeologi, filosofi og astronomi”, vil bibliotekets samlinger kunne benyttes i mye større grad enn de har blitt i forhold til dagens innhold i kulturskolen. Skriveverkstedet samarbeides det allerede om. Biblioteket vil også være en god arena for mindre konsertfremføringer fra kulturskolens elever.

Et kulturhus sentralt i bybildet vil kunne ha stor glede av å ha kommunens **Servicesenter** plassert lett tilgjengelig. All kommunal informasjon og all informasjonsplikt kommunen har, all utleie av lokaler og utstyr, all nettbasert informasjon – dette er ting biblioteket og Servicesenteret overlapper hverandre på. Hvis det hadde blitt et felles kultur- og administrasjonssenter vil en samlokalisering av Servicesenter og bibliotek gi en av de største positive effektene. Ikke minst i forhold til åpningstider, inkl lørdagene.

Biblioteket fungerer i dag som et værested for **ungdommer**, - de benytter aller mest PC'er og de tilbudene som er forbundet med det, men det er også et tydelig sosialt treffsted. Det å kunne være i et offentlig rom og likevel være privat og uten kjøpepress er viktig for mange. Med enda bedre tilrettelegging ift ”frisoner” for små grupper og enda mer tilgjengelig teknologi (utover PC-lån med skanner, kopi og skriver og trådløst nettverk), vil antageligvis enda flere ungdommer benytte seg av lokalitetene. Biblioteket blir en portal til ungdomsklubb/ ungdomskafe og de andre ungdomsaktiviteter

Et bibliotek er plasskrevende og veldig mye av plassene opptas av bøker og andre medier. Et bibliotek er allikevel et sted for visning av **kunst** i mindre format.. Det er viktig for biblioteket

å være med på å bidra til synliggjøring av de forskjellige kunstartene og knytte de ulike kunstformene opp mot bøkene.

Et aktivitetssenter for eldre vil finne mye nyttige tilbud i biblioteket, noe denne brukergruppen allerede gjør. Dette er i så måte ikke i noen som helst konflikt med bibliotekets funksjoner, heller tvert imot; vi har mange eldre som bruker biblioteket daglig, - de låner bøker, leser aviser, tar en kaffekopp, slår av en prat, låner mikrofilmapparat og rett og slett bruker biblioteket som et møtested. Et bibliotek, et aktivitetssenter og et spisested vil passe sammen som hånd i handske.

Bibliotek, **Servicesenter og Turistinformasjon** vil kunne utfylle hverandre på en tjenelig måte både for Kragerøs innbyggere og tilstrømmende turister. Hvis et fremtidig kulturhus blir lokalisert sentralt i vannkanten, vil både båtplasser og servicebygg tilknyttet dette kunne administreres av biblioteket. Som i Sandnes og Middelfart kan servicefaciliteter brukes av teatervirksomhet og biblioteket som informasjons- og møtested vil kunne være med på å øke turistenes positive opplevelse av Kragerø som en serviceby. Mye av informasjonen og billettsalg som turister gjerne vil ha lett tilgjengelig vil de kunne få i tillegg til å benytte seg av bibliotekets samlinger og nettpunkt.

Det er viktig at det i et kulturhus er et **godt spisested**. De som benytter seg av et kulturhus' fasiliteter bør kunne få seg en matbit uten å måtte forlate stedet. I dagens bibliotek er dette et savn, det er mange som kunne tenke seg å både en snack og et større måltid, enten mens de sitter og leser dagens aviser, eller som avbrudd i studier og gruppearbeid.

Biblioteket kunne bli en viktig medspiller i framtidens **kulturskole**. Ved en samlokalisering vil kulturskolen i større grad kunne nyte godt av bibliotekets samlinger i undervisningen, både når det gjelder film, video, musikk, kunstilliteratur og litteratur generelt. Skriveverkstedet samarbeides det allerede om. Biblioteket vil også være en god arena for mindre konsertframføringer fra kulturskolens elever.

Hvorfor skal biblioteket inn i et kulturhus?

Også i forhold til ovenstående er det viktig at biblioteket skal inn i det regionale kulturhuset og ha en meget vital funksjon i dette. Et biblioteks styrke er at det skal være for alle og hegne om flest mulige interesser med et ikke-kommersielt verdisyn i bunnen. Biblioteket har tradisjon for å tenke bredde og samtidig arbeide innenfor tydelig avgrensede rammer. Bibliotekenes grunnmur er tuftet på gratisprinsippet og tilgjengelighet for alle, - og det er ufravikelig mht bibliotek i et framtidig kulturhus.

Et kulturhus skal være et levende og aktivt sted, - det må derfor beregnes stor fleksibilitet innenfor gitte rammer. Gjenbruk og synergi er gode rettesnorer.

Kulturskole:

I kommunens planer er det vedtatt at kulturskolen skal være et tilbud til alle barn og unge i Kragerø. Det er derfor tatt høyde for en viss økning i elevtallet. Kulturskolen ønsker også plass i et nytt kulturhus. Aktivitetene kan dra stor nytte av de mulighetene et kulturhus gir, for eksempel lyd-, lys og scenemuligheter.

Kulturskolens aktiviteter vil også skape kontinuerlig liv og aktivitet rundt kulturhuset. Foreldre, barn og ungdom som er på kulturskolen vil kunne benytte de andre kulturtilbudene samtidig, for eksempel bibliotek, kino, teater, kunstutstillinger, og konserter. Vi ønsker oss et kulturhus

som vil være en kulturell møteplass for folk fra hele distriktet, der forskjellige kulturuttrykk, amatører, profesjonelle, unge og eldre kan møtes. Vi ønsker oss et kulturhus som syder av kulturell aktivitet store deler av døgnet.

I Rammeplan for kulturskoler som ble gitt ut i 2003, defineres kulturskole som et offentlig undervisningstilbud i kunstfag til alle interesserte i kommunen. Tilbudet skal omfatte både musikkopplæring og opplæring i andre uttrykk. Barn og ungdom er hovedmålgruppe for kulturskolens tilbud.

Eikemoutvalget anbefaler i sin innstilling at kulturskolene bør ha en størrelse på 1/3 av elevtallet i grunnskolen. I Kragerø vil det si ca. 400 elever, dvs. en dobling av dagens elevtall. Imidlertid er denne beregningen gjort i forhold til barn og unge. I noen kommuner utvikles allerede kulturskolen til å bli et tilbud til hele befolkningen. Departementet bevilger i år 10 mill. til "Den kulturelle spaserstokken", som skal bidra til å gi eldre kunst- og kulturopplevelser. Prosjektene bør ha en sterk lokal forankring. En ser også at kulturskolen kan spille en rolle i denne sammenhengen.

Framover ønsker en å utvide tilbudet med nye aktiviteter som skriveverksted, drama/teater, animasjon, video, foto, og nye danseaktiviteter. En ser også for seg bedre romfasiliteter enn det vi har i dag, med lydisolerte øvingsrom, black-box til teaterøving, Flere store øvingsrom for ensemble/band, og likedan rom utstyrt for arbeid med musikk og data og lydstudio. Danseundervisningen trenger også mer egnede lokaler med bl.a. speilvegg.

Kulturskolen skal kunne utvikles til et supplement og videreføring av den ordinære kunst og kulturundervisning i skolen.

Det er naturlig å tenke seg at kulturskolen i økende grad gis oppgaven med å følge opp særlige interesser på områder utenfor skoleverkets rekkevidde. Kulturskolens areal vil ha stor grad av sambruk med andre aktiviteter i og deler av kulturhuset. Erfaringene fra gruppas befaringer viser helt tydelig at mindre grupperom og øvelsesrom er viktig for å tilrettelegge for mangfold og aktivitet.

Kunst og utstillingslokaler:

Samtidsgalleri kan bli driftet av et allerede eksisterende galleri, som kan drive det delvis kommersielt deler av - eller hele året, knyttet opp mot en butikk - med salg av grafikk og designgjenstander. Kommunen kan samarbeide, gjerne periodevis, med andre profesjonelle gallerier både lokalt og utenbys. Et galleri som kan trekke publikum fra et stort geografisk område. Et galleri som kan balansere utstillinger - mellom kommersiell og ikke kommersiell kunst.

Kunstnerdrevet galleri driftet av Kragerøs kunstnere (noen fra Bølgeblick)– en utstillingsarena for nyskapning og aktivt bruk - for lokale aktiviteter. Et rom for ideer og utveksling, som kan engasjere og stimulere kunstinteressen i Kragerø.

Kragerø Kunstforening har (med et par avbrudd) drevet kunstformidling siden 1937, og må dermed kunne kalles en av de kulturelle hjørnesteinene i lokalsamfunnet.

Kunstforeningen er en frivillig organisasjon. Foreningen inngår i et nasjonalt kunst-nettverk og har som mål å presentere god norsk og internasjonal kunst og å være en arena for lokale kunstnere.

I konkurranse med andre av landets kunstforeninger og formidlere må Kragerø Kunstforening kunne tilby attraktive utstillingslokaler for å få tilgang til gode utstillere.

De lokalene som foreningen leier i dag begrenser mulighetene til å sikre et godt og variert tilbud av utstillinger for byens befolkning og tilreisende, barnehager og skoler.

Det viktigste er at **Kragerø Kunstforening** får løst sitt utstillingsbehov i det nye regionale kulturhuset.

En fast kunstsamling, som viser mangfold av ulike epoker gjerne fra regionale og lokale kunstnere. Som også kan være et rom for kystkulturens preferanser. Et utstillingsrom som er knyttet opp mot Kragerøs kulturhistorie og identitet, kan også bli brukt til vandretstillinger, eksempelvis i samarbeid med riksutstillingene. Denne utstillingen kan være også arrangert - som en del av regionale og lokale skolesatsninger. Galleriene kan brukes på kveldstid til ulike tilstelninger. Til foredrag - møter – øvingslokaler – etc.

Kunst og kunstproduksjon preges av omgivelser og vilkår. Det er et viktig mål at Kragerøs nye utstillingslokale skal bli et reelt supplement til eksisterende gallerier, som stort sett ligger i pittoresk småhusbebyggelse, har små rom og veggflater, lav takhøyde og vanskelig tilgjengelighet.

Ved planlegging av et nytt kulturhus bør det være et mål å legge til rette for kunst og kultur som skapende prosesser. Arkitektur, innhold og driftsform bør danne en helhet som inspirerer til nyskaping i en åpen og inkluderende struktur. Nyskaping trenger referanse til det som er skapt før. Derfor er det også viktig at det gis rom for materiale fra kunst- og kulturhistorien.

Galleriet i et nytt kulturhus bør lokaliseres i tilknytning til atkomst, foajé eller vringleareal. Det er en fordel om deler av lokalet er godt synlig og kan åpnes opp mot foajé, samtidig som det bør danne en selvstendig enhet som kan lukkes for allmenn ferdsel og låses av. Lokalet bør være fleksibelt og kunne oppleves som en helhet med god "flyt" og sammenheng, eller deles opp i mindre seksjoner ved parallelle utstillinger, som f.eks en større og en mindre utstilling med helt forskjellig karakter.

En del av utstillingslokalet bør være over to etasjer eller ha stor takhøyde. Her kan det legges til rette for større arbeider som frittstående skulpturer, arbeider hengende fra tak og høye veggmonterte arbeider. Det kan være en fordel å kunne se verkene fra flere høyder. Et slikt rom kan legges i tilknytning til et trappeløp eller mesanin og ha innsyn fra foajé.

Deler av utstillingslokalet bør ha godt dagslys, men helst ikke direkte sollys. Nordvendt lys eller overlys er ideelt. Vinduer med direkte sollys må kunne blendes fullstendig eller dekkes med opakt glass. I tillegg bør deler av lokalet legges slik at det danner rom som er skjermet for dagslys og med mulighet for å stille ut kunst som baserer seg på medier som lys eller lyd (støy). Det må legges til rette for den teknologi som dagens kunstuttrykk benytter. (Video, projektor, lys, lyd osv.) Videre kan det være nyttig å få tips fra fagmiljø om eventuelle framtidige behov.

For å skape gode omgivelser for varierte kunstuttrykk er det ønskelig med noe variasjon i materialbruk. I en sammenheng med hovedvekt på slette, hvite vegger kan f.eks glassflater og

innslag av rå betong gi flere muligheter for å skape et godt samspill mellom kunsten og arkitekturen. Gulvene bør være solide og nøytrale.

Utstillingslokalene trenger lastedører (åpninger) med direkte atkomst fra varetransport (trailer). Dørene må være dimensjonert for store gjenstander og de må kunne benyttes utenom kulturhusets åpningstider.

Teater og konsertsal:

Kragerø Amatørteater har fra det ble startet i 1985 vært en fast bruker av Kragerø Biograf med flere forestillingen på repertoaret hver år. Under forestillingene har det vært svært mange aktører i arbeid på og bak scenen. På det meste har ca. 60-70 personer med stort og smått vært med. Forholdene er trange og primitive. Garderober, sminkerom, toalett og oppholdsrom er og har vært elendige. Faktisk har brukerne flere ganger vurdert forsvarligheten av å arbeide med barn under slike forhold.

Andre teatergrupper har på grunn av våre lokaliteter valgt å reise forbi Kragerø. Beklagelig for teaterpublikum i Kragerø, men også for alle som selv spiller teater her. Dette er sterkt å beklage. Besøk av andre grupper vil gi nye impulser.

Behovet for konsertlokaliteter er svært sammenfallende med de ønsker og krav teaterfolket har. Både hva gjelder scenefasiliteter, garderober, siderom. Tekniske løsninger og utstyr.

Teater og musikkbrukere har følgende behov for lokaliteter:

En teatersal som tilfredsstillt kravene til Riksteateret, og som rommer 400 tilskuere med delvis fleksibelt amfi.

En god scene med scenerigg, lys, lyd og snorloft, sammen med romslige sidescener som også kan brukes som produksjons- og øvingsrom.

Gode garderober med sminkerom- og sanitærforhold (for ca.40-50 personer).

Lett tilgjengelighet for utstyr til scenen med store dører, og atkomst med store biler.

Gode lagringsmuligheter for utstyr.

Gode tekniske løsninger i sal for lys og lyd.

En enkel utescene hvis bygget tillater det.

Romslig vestibyle m/garderobe for publikum.

Med tanke på Kragerøs potensiale for sommerrevyer og andre større kommersielle arrangement er antall seter i salen avgjørende. Noe mindre enn 400 vil ikke være interessant for nevnte aktiviteter. Festivaler og arrangementer som borgerlig konfirmasjon trekkes svært mange mennesker, og krever mange sitteplasser.

Teater og musikkbrukerne anmoder også innstendig om å legge forholdene til rette for så lave leietakster som mulig. Grupper, lag og foreninger må ikke skremmes bort av stive leiepriser. Dette må bli et levende hus !

Kinosal:

På samme måte som biblioteket vil kinovisning være et altovergripende tilbud som har helt klare fellesinteresser med øvrige kulturaktører i bygget. Dette går selvsagt først og fremst på utnyttelse av lokaliteter, men også fordi film har nære relasjoner til litteratur, kunst og musikk.

De aller fleste kulturhus vi har sett på har flere saler, hvorav minst en sal er spesialinnredet for filmvisning. Lyd- og lysteknikk i en kinosal er annerledes enn i teater- og konsertsaler.

Kragerø sliter med kinobesøket på grunn av gamle og uhensiktsmessige lokaliteter, men aller mest fordi kinodriften periodevis er fraværende på grunn av utleie til andre brukere. Etter slike avbrudd er det alltid vanskelig å få opp besøket igjen. Risør har to saler hvor det vises film. I den minste salen kjøres alltid film, og i den største vises film når det ikke er annen utleie. Risør har ca 7,000.- innbyggere, men har likevel ca 50% større kinobesøk enn Kragerø. Dette har åpenbart sammenheng med kontinuitet i kinodriften, men også fordi kommunen har en egen kinosjef som bare drifter kinoen.

I løpet av en kort periode vil norske kinoer bli digitalisert. Dette innebærer investering i nytt utstyr, hvor blant annet Norsk Kino- og Filmfond vil være delaktig.

Behovet er en mindre sal – på ca 120 seter - utviklet med tanke på optimal teknisk standard i forhold til filmvisning, i tillegg til hovedsalen som blir en kombinasjonssal mellom kino, teater- og konsertbruk. Begge salene må betjenes av et felles maskinrom. Den lille salen må utformes slik at den også kan brukes til mindre konserter, cabareter og møter. Ikke minst av den grunn er behov for antall seter 120.

Nåværende billettsalg og kioskdrift integreres i fellesarealene og fellesfunksjonene i bygget.

Ungdommens behov til egen-arena:

Kragerø Ungdomsråd arrangerte for en tid tilbake et Fremtidsverksted. Mange visjonære fremtidsmuligheter for Kragerø-samfunnet ble belyst og forslag poppet opp på svært mange områder. Ungdommens høyeste prioriterte ønske/krav var å få et nytt kulturhus i Kragerø. Dette for å redde fremtiden for dagens unge.

I Fremtidsverkstedet ble følgende oppsummert i forhold til muligheter i kulturhuset: Hva med en frivillig teatergruppe for ungdom? Med dans, kulisser, kostymer, gjøgling osv. Sirkusgruppe med forskjellige aldersgrupper – ungdommens ansvar. Ny bedre kino. Kulturhus, underholdning. Konserter. Studio for uoppdagede talenter. Drama og danse opplæring. Aktivitetssenter. Forskjellige kurs som: Keramikk, foto osv.

Dette betyr at ungdommen er opptatt av å benytte det kulturinnhold som allerede er beskrevet ovenfor. Samtidig uttrykkes det behov for et sted å være hvor ungdommen har sitt eget tilholdssted. Dagens trender fjerner oss gradvis fra den tradisjonelle ungdomsklubben. Men et møtested på ungdommens premisser er dog nødvendig.

Synlig kystkultur i det regionale kulturhuset:

Kystkulturen er et hovedsatsningsområde for Kragerø i allminnelighet og Berg – Kragerø Museum i særdeleshet, og som skal utvikles videre også etter den såkalte konsolideringen under Telemark Museum. Men Berg kan ikke være den eneste arenaen for formidling av kystkultur i Kragerø.

I dag foregår formidling av den lokale kystkulturen også på mange områder i Kragerø. Men kommunen trenger en sentral arena for kystkulturformidlingen.

Det er særlig følgende fem ønsker for kulturhuset i kystkultursammenheng:

- at det skal få en form og et innhold som hver dag minner kommunens både fastboende innbyggere og tilreisende om at Kragerø mer enn noe annet har vært og fremdeles er et levende kystsamfunn.
- at det skal gi Berg – Kragerø Museum en mer sentral arena for å formidle den lokale kystkulturen både til fastboende og tilreisende
- at kulturhuset også kan bli en arena for Kragerø kystlags nystartede virksomhet
- at biblioteket, museet og kystlaget kan stå sammen om formidling av kystkulturen i det nye kulturhuset – gjerne også som en del av utsmykningen i huset.
- at kulturhuset også kan bli trukket inn i kystled-prosjektet, som en slags ”port” til Kragerø-skjærgården, både for dem som tar ferje, taxibåt eller gammeldags ”skyssbåt” utover, og for dem som ønsker å starte roturen midt i byen

Mer konkret må selve kulturhuset få en utforming og en utsmykning som reflekterer kystkulturens og de maritime næringenes betydning for Kragerø kommune, og at utstillingslokalene kan være tilstrekkelig mange og stort nok dimensjonert til å huse både en fast og mindre skiftende utstillinger om kystkultur før og nå, i regi av museet, biblioteket og kystlaget, i tillegg til å være åsted for ulike kystkulturarrangementer.

Kystlagets behov for kontor- og møtelokale bør også kunne dekkes i kulturhuset, og i tilknytning til bygget ville det gjøre seg godt med en ”museumshavn” hvor båter som eies eller drives av Kystlaget kunne få plass, og hvor kanskje private eiere av gamle verneverdige (og severdige) kunne få leie plass. Den slags museumshavner er ganske vanlige i tilknytning til museer eller kystkultursentre andre steder. I Kragerø ville det passe bra med en slik havn utenfor kulturhuset, som en understrekning og forlengelse av den maritime orienteringen i selve bygget.

I et slikt havneanlegg vil også noen av båtene til kystledprosjektet kunne få hjemmehavn, og serviceesenteret/biblioteket/turistkontoret vil kanskje kunne levere ut nøkler til båter og hytter og gi både praktisk og kulturhistorisk informasjon – en fin måte å starte turen langs kystleden på, tilgjengelig store deler av døgnet.

Aktivitetssenter for eldre:

Et aktivitetssenter for hjemmeboende eldre med sikte på aktive hverdager i et sosialt fellesskap, vil kunne bli en aktør som øker mangfoldet i bygget, samtidig som alle de øvrige aktivitetene vil være et naturlig supplement til aktivitetssenterets tilbud. Aktivitetssenteret må sees på som et i videste forstand kulturelt tiltak, selv om den overordnede målsetting også er å forebygge psykisk og fysisk helse- og funksjonssvikt.

Følgende aktiviteter bør ha høyeste prioritet:

Hobby- håndarbeid, av diverse slag, som treskjæring, søm etc., Kursvirksomhet: som språk, historie, reisereportasjer, sosiale rettigheter, bruk av data og Internett etc. Kurser og foredrag, kulturelle innslag og underholdning i felleforum. Fysisk aktivitet, mosjons- og treningsgrupper.

Servering av varm mat, ett måltid, gjerne middag. Det bør senere kunne tas standpunkt til om det er hensiktsmessig å tilrettelegge for fotpleie og frisørtjenester.

BEHOVSOPPGAVE:

Et regionalt kulturhus bør inneholde følgende funksjoner/kulturinstitusjoner med areal i nevnte størrelsesorden:

- * Bibliotek 1000 m2.
- * Storsal 450 m2
- * Liten sal, kino 150 m2
- * Scene med sidescene 180 m2.
- * Garderober, toaletter, kontorer og rekvisitalager 200 m2.
- * Utstillingssal 250 m2.
- * Kulturskole og øvingsrom 750 m2.
- * Vestibyle og utstillingshall 300 m2.
- * Kafeteria og kjøkken 225 m2.
- * Møterom 90 m2
- * Fellesarealer og gallerier 650 m2.
- * Fritidsklubb 300 m2.
- * Eldresenter i kombinasjon med kafeteria/møterom 100 m2.

Totalt areal ca. 4,700 m2.

HOVEDINTENSJONEN MED ET SAMLET KULTURHUS:

Følgende vektlegges ved et samlet regionalt kulturhus:

- * Felles besøkspotensiale.
- * Felles teknisk drift.
- * Felles bemanning.
- * Fleksibilitet og vekselbruk.
- * Høy teknisk og funksjonell standard.
- * Sentral beliggenhet i sentrum.
- * Et tettere samarbeid mellom de ulike kulturaktører.

ET KULTURLIV MED MANGFOLD OG HØY KVALITET

Det finnes neppe noen kommune på Kragerøs størrelse som har en slik bredde og mangfold i sitt kulturliv og også har en så høy kvalitet på tilbudene innen profesjonell og amatørvirksomhet. Dette mangfoldet og denne kompetansen har også ført til at Kragerø årlig kan arrangere betydningsfulle festivaler innenfor musikk, kunst og annen formidling.

Aktørenes aller største utfordring er til en hver tid lokaliteter for utøvelse av aktivitetene. Gang på gang klarer kulturlivet å prestere forestillinger med høy kvalitet og publikumsappell i kinosalen, men begrenses sterkt av ovennevnte kummelige forhold. Også kirken er et meget brukt lokale til ulike konsertarrangementer, men har naturlig nok sine begrensninger. I tillegg har steder som "Stopp En Halv" og "Tollboden" stilt sine lokaler/områder til rådighet for musikklivet, men disse stedene har arealmessige begrensninger.

KRAGERØS POTENSIALE I KUNSTSAMMENHENG.

Det nevnes nærmest til det kjedsommelige at Kragerø ikke har vært bevisst når det gjelder å utnytte det potensiale som ligger i kunstnertradisjonene her. Eksempelvis har Skagen utnyttet denne muligheten til å skape et unikt kunstmuseum med utgangspunkt i de mange og kjente kunstnere som i årenes løp valfartet til Skagen.

Skagen Museum er i dag en økonomisk bidragsyter av de store for Skagen med en årlig omsetning på over 10 mill. kroner. I tillegg kommer alle de ikke målbare ringvirkningene for lokalsamfunnet.

I Skagen begynte man i det stille. Oppbyggingen av museets renommé har skjedd over år, men målsettingen har i høy grad vist seg å slå til.

Kragerø kan sammenlignes med Skagen. Det spesielle lyset som Skagen og Kragerø er kjent for, tiltrakk seg kunstnere som oppholdt seg her i lange perioder. Flere av de samme kunstnere finner vi også igjen begge steder som feks. kunstmalerne Christian Krogh og Ludvig Karsten. Lyset, sjøen og havet virket fasinerende, men småbyen og de mange idyllene omkring gjør at Skagen og Kragerø har mye til felles. Skagen har klart å dra nytte av disse potensialene - nå er Kragerø på vei etter.

KULTUR SOM UTVIKLINGSFAKTOR.

En rekke nyere undersøkelser avdekker at lokalt kultur- og fritidstilbud gis høyeste prioritet ved valg av bostedskommune. Med dagens økende fritid og dermed ønske om fritidstilbud vektlegger folk mer og mer trivselsfaktoren og utfoldelsesmuligheter.

Det finnes også en rekke eksempler på steder som bevisst har utviklet kultur-potensiale og gjennom dette skapt nye arbeidsplasser innenfor industri, handel, service og kunst/kultur. Ulike undersøkelser viser klart at det er de ressurssterke som vektlegger betydningen av kultur- og fritidsmulighetene.

MØTEPLASS FOR GENERASJONER:

Helhetstanken bak et samlet kulturhus er å kunne skape et treffpunkt på tvers av generasjonene og på tvers av kulturinteressene. Tanken om å skape nye tilbud for nye brukere er overordnet. Den vekselbruk lokalene vil kunne tilby gir rom for et bygg hvor mennesker kan treffes i uformelle og formelle anledninger, i aktivitet eller som tilskuer til et opplevelsestilbud. Sentralt i et felles kulturhus bør det være rom for de eldste generasjoner. Et treffsted/eldresenter som er deres, men som også fører til at huset blir en møteplass hvor man kan treffe andre brukere/andre generasjoner.

SENTRAL BELIGGENHET:

Sambruk mellom flest mulig kulturaktiviteter reduserer driftskostnadene og gjør det økonomisk mulig å gi bedre kino- og bibliotektilbud samtidig som frivillige kulturaktivitetene kan knyttes til bygget helg som hverdag, med leievilkår som skaper mer aktivitet snarere enn å virke begrensende. Kulturhusene i Lyngdal og Lillestrøm er vel så langt det nærmeste vi har kommet dette idealet på våre befaringer, men vi bør kunne stile enda høyere i samlokaliseringsbestrebelsene i Kragerø.

Den fysiske tilgjengeligheten må være så god som mulig, med umiddelbar nærhet til buss, ferje/taxibåt, og et tilstrekkelig antall parkeringsplasser og båtplasser for allmenn bruk.

Siden Kragerø kommune ønsker å dyrke sin profil som kystby, og bruke kystkulturen både i ekstern markedsføring og i lokal identitetsbygging, bør et kulturhus gis en plassering som legger forholdene til rette for at det kan brukes til formidling nettopp av kystkultur. Kulturhuset bør ha en sentral plass i bybildet. Både kulturhuset og byen må kunne dra størst mulige vekslers på hverandres beliggenhet fordi brukerne ofte finner denne nærheten tiltrekkende. Kulturhuset bidrar til at byen høyner sine attraksjoner, og byen bidrar til at kulturhuset blir en del av et godt bysenter. Jo mer sentrumsnært kulturhuset plasseres, jo større blir de gjensidige ringvirkningene. Blir avstanden mellom kulturhuset og byen for stor, vil denne vekselvirkningen fort bli borte. Man ser da også at de mest vellykkede kulturhusene befinner seg midt i det miljøet som kulturhuset skal være en del av. For Kragerøs del vil betydningen av et kulturhus i sentrum være stor også for å kunne videreføre og utvikle det pulserende handelsliv som finnes her.

Det skal være lett å komme til kulturhuset. Og det skal være lett å droppe inn, selv om man i utgangspunktet ikke hadde planlagt et besøk. For å nå nye brukergrupper er beliggenheten avgjørende.

VURDERING AV SENTRUMSNÆRE ALTERNATIVER:

Med de reguleringsvedtak som er fattet i de nære sentrumsområder finnes det i dag høyst sannsynlig kun to alternativer til plassering av et regionalt kulturhus:

- * Ombygging og utvidelse av nåværende kinobygg og tilstøtende eiendommer.
- * Havnevesenets bygg/Byggmakker Fossen.

Nåværende kinobygg:

Det er mulig med påbygg ut over det arealet Brannstasjonen i dag disponerer. Dette vil gi en samlet flate på 1600 m², og vil således kun romme de funksjoner som allerede finnes i bygget i dag. Denne utbyggingen muliggjør sidescene og garderobefasiliteter, samt en mindre kinosal og en konsert og teatersal. Ombyggingen og påbyggingen synes å bli svært kostbar og gi liten effekt i forhold til investeringer, samt begrenset fleksibilitet i forhold til de «landevinningene» et slikt prosjekt bør inneholde. Vanskelige parkeringsforhold.

Havnevesenets bygg/Byggmakker Fossen.

Dette arealet har den beliggenhet som vil være optimal både når det gjelder tilgjengelighet og sentrumsnærhet. Her er det mulig å foreta ombygging av eksisterende Havnelager og supplere med nye bygninger mot sjøen og boder. Dette alternativet vil romme funksjoner for et samlet kulturhus, som bibliotek, utstillingssaler, teater og konsertsal, scene, garderober, øvelses- og møterom, kafeteria og fellesarealer. Utearealene langs sjøsiden kan bli særdeles spennende og gi plass til så vel grøntområder og paviljong til musikkutfoldelse m.v. Sentrumsnærheten for dette alternativet teller sterkt. Plasseringen er tett opp til det pulserende liv som allerede er i sentrum, noe som betyr en forsterkning av den virksomhet som allerede finnes her og tilsvarende for den nye aktivitet som kan skapes gjennom et samlet kulturhus.

SAMBRUKSFUNKSJONER MED ET ADMINISTRASJONSBYGG:

I forbindelse med studieturene er det kun to av kulturbyggene som har hatt direkte tilnytning til kommunale administrasjonslokaler. I Ullensaker kommune var bevisstheten om et samboerskap

fraværende. Det var, med unntak av en dårlig tilrettelagt kafé i kulturhuset, svært liten felles bruk av arealene.

I Arendal var derimot tilretteleggingen mer synlig og funksjonelt tilrettelagt og viste at det åpenbart er et potensiale for et felles bygg.

Medlemmer av gruppen har imidlertid påpekt at et kulturbygg kanskje har større sambrukspotensiale i forhold til et hotell og konferansesenter. Bygget vil også godt kunne romme servicebygg i forbindelse med gjestehavn, Servicesenter, Turistkontor og funksjoner for Kragerø Fjordbåtselskap.

Dog er gruppen betenkt i forhold til arealdisponeringen i området. En sambygging kan redusere det nødvendige arealet for kulturhuset, om ikke i første omgang, så i forbindelse med en evt. senere utbygging. Alle besøkte kulturhus har i ettertid vist seg å ha blitt bygget for små. Kragerøs arkitektoniske uttrykk vil også ha begrensninger i forhold til kulturhuset og administrasjonsbyggets størrelse.

Et kulturhus er mer rasjonelt i drift når mange funksjoner er samlet.

BESØKTE KULTURHUS:

Den brukersammensatte kulturhusgruppa har besøkt følgende kulturhus som har felles trekk med ønskede planer i Kragerø:

Sola Kulturhus
Sandnes kulturhus
Arena kulturhus, Lillestrøm
Kulturøen, Midelfart.

Lyngdal kulturhus
Stavanger – ”Sølvberget”
Ullensaker kulturhus
Arendal kulturhus/rådhus.

VEDLEGG:

Notat fra Astrid Laland
Notat fra Unn Catrin Vinjor
Notat fra Liv Anne Lundeberg
Notat fra Tormod Hansen
Notat fra Einar Bang
Notat fra Per Norseng
Notat fra Anders Gogstad
Notat fra Fremtidsverksted for ungdom

Biblioteksjef Astrid Laland:

Ønsker vi biblioteket inn i et nytt kulturhus?

Et av de viktigste spørsmålene blir i så tilfelle:

Med hvem andre?

- Kino/teater
- Kulturskolen
- Servicesenteret
- Ungdomsklubb/Ungdomsråd
- Kunstforening
- Berg Kragerø Museum
- Aktivitetssenter
- Turistinformasjon
- Kafé

Hvilke synergi-effekter kan biblioteket se ift andre?

Kino/teater – bibliotek

Kino og teater kan bruke biblioteket som et ventested, et møtested før og etter forestillinger. Vi kan ha felles utstillinger i forhold til filmer og teateroppsetninger, vi kan finne bakgrunnsstoff til teatergrupper, det være seg fagstoff og rent skjønnlitterært. En forestilling kan bli mer enn en forestilling,- det kan bli en hel opplevelse, spesielt hvis kulturhuset samtidig rommer et spisested. Avhengig av salenes størrelse, kan biblioteket ønske å bruke dem på dagtid. Vi har f.eks anledning til å koble oss opp til Norsk film via høyhastighetslinje og vil kunne tilby gamle norske klassikere til eldre, opplæringsfilmer til skolegrupper, vi kan ha baby-kino etc., etc. Da bør salen ikke være så stor, f.eks 50-60 seter. Biblioteket vil kunne administrere utlån av saler og ha informasjonscenter i sin skranke. Billetter må kunne kjøpes i biblioteket hele dagen lang.

Kulturskolen – bibliotek

Sett i lys av Einar Bangs framtidsscenario vil biblioteket bare kunne bli en viktigere og viktigere medspiller til framtidens kulturskole. Hvis det er slik at kulturskolen begynner å ta opp fagområder som ”ornitologi, geologi, arkeologi, filosofi og astronomi” (ref. Einar Bang), vil bibliotekets samlinger kunne benyttes i mye større grad enn de har blitt i forhold til dagens innhold i kulturskolen. Skriveverkstedet som har gått nå i vårsemesteret og som har blitt avholdt på et av bibliotekets møterom er et eksempel på godt samarbeid mellom kulturskolen og biblioteket. Vi vil også for kulturskolen være et ventested, et møtested før og etter kurs. Vi vil nok også i større grad kunne benytte oss av de lokale ressursene i bibliotekets arrangementer, hvilket vi allerede har forsøkt med hell ved et par anledninger.

Servicesenteret – bibliotek

Et kulturhus plassert sentralt i bybildet vil kunne ha stor glede av å ha kommunens Servicesenter plassert lett tilgjengelig. All kommunal informasjon og all informasjonsplikt

kommunen har, all utleie av lokaler og utstyr, all nettbasert informasjon – dette er ting biblioteket og Servicesenteret overlapper hverandre på. Hvis det hadde blitt et felles kultur- og administrasjonssenter tror jeg at en samlokalisering av Servicesenter og bibliotek vil gi en av de største positive effektene. Bare når det gjelder åpningstider og tilgjengelighet ville det bli en tydelig forskjell – Servicesenteret åpner i dag kl 8.00, biblioteket kl 10.00, mens Servicesenteret stenger kl 15.00 har biblioteket tre dager med langåpent til 18.00 og lørdagsåpent.

Ungdomsklubb / Ungdomsråd – bibliotek

Biblioteket fungerer i dag som et værested for ungdommer, - de benytter aller mest PC'er og de tilbudene som er forbundet med det, men det er også et tydelig sosialt treffsted. Det å kunne være i et offentlig rom og likevel være privat og uten kjøpepress er viktig for mange. Med enda bedre tilrettelegging ift "frisoner" for små grupper og enda mer tilgjengelig teknologi (utover PC-lån med skanner, kopi og skriver og trådløst nettverk), vil antageligvis enda flere ungdommer benytte seg av lokalitetene. Det er helt klart behov for et ventested og møtested. Avhengig av tilleggsrom som saler, grupperom og amfi, vil biblioteket kunne være med på å bidra til at grupper som Ungdomsråd kan være mer aktive og synlige i det daglige kulturarbeidet. En ungdomsklubb i umiddelbar nærhet av biblioteket vil muligens bidra til at flere stikker innom biblioteket på vei til eller fra.

Kunstutstillinger – bibliotek

Et bibliotek er plasskrevende og veldig mye av plassene opptas av bøker og andre medier. Et bibliotek er allikevel et sted for visning av kunst i mindre format. Vi forsøker pr i dag å etablere Meierigalleriet på Kragerø bibliotek, som et sted for visning av kunst. Kulturskolen, barnehager og skoleklasser har også små utstillinger i biblioteket. Det er viktig for biblioteket å være med på å bidra til synliggjøring av de forskjellige kunstartene, og der har vi mye å lære enda. Vi har også flere bokutstillinger hvert år, og vi ønsker å knytte flere kunstformer opp mot bøkene. Vi tror at det vil gavne både kunsten og bøkene.

Berg Kragerø Museum – bibliotek

Fra statlig hold er det et uttalt at "I perioden 2007-2010 skal ABM-utvikling styrke samarbeid mellom arkiv, bibliotek og museer gjennom samhandling og utvikling av nettverk" (hentet fra <http://www.abm-utvikling.no>) Det er mange områder Berg Kragerø Museum og biblioteket kan samarbeide om, og ha gjensidig nytte og glede av hverandre på. F.eks i forhold til formidling og håndtering av lokalhistorisk materiale eller i felles utstillinger. Stadig flere ønsker både å vite om sin fortid og sine forfedres geografi og historie og mange ønsker å få dette presentert visuelt. I tillegg har vi et stort fremtidig potensiale i samarbeid omkring digital presentasjon av arkivverdig materiale. Bibliotek i Norge har fått tildelt et ansvar for å sørge for digitalisering og formidling av digitalisert materiale, og mange av de kildene vi ønsker å digitalisere befinner seg nettopp på Berg Kragerø Museum.

Aktivitetssenter – bibliotek

Det har vært snakk om at det kan knyttes opp et aktivitetssenter opp mot et kulturhus, et sted hvor eldre kan møtes og gjøre, lage ting. Dette er i så måte ikke i noen som helst konflikt med bibliotekets funksjoner, heller tvert imot; vi har mange eldre som bruker oss daglig, - de låner bøker, leser aviser, tar en kaffekopp, slår av en prat, låner mikrofilmapparat og rett og slett bruker biblioteket som et møtested. Et bibliotek, et aktivitetssenter og et spisested vil passe sammen som hånd i handske. Biblioteket ønsker å være et aktivt sted – vi kunne tenke oss å arrangere presentasjon av forskjellige håndverk i litteraturs form for deretter å knytte det opp

mot praktisk eksemplifisering; vi har hatt et par slike arrangement på Meierigalleriet hvor f.eks Solveig Rambøl kom og demonstrerte sine strikke-kunstverk og garntyper for så å være villig til å dele sin kunnskap og erfaring, likeledes hadde vi en som kom og demonstrerte scrap-booking for deretter å la dem som kom forsøke seg på de forskjelligeste former.

Turistinformasjon - bibliotek

Bibliotek, Servicesenter og Turistinformasjon vil kunne utfylle hverandre på en tjenelig måte både for Kragerøs innbyggere og tilstrømmende turister. Hvis et fremtidig kulturhus blir lokalisert sentralt i vannkanten, vil både båtplasser og servicebygg tilknyttet dette kunne administreres av biblioteket. Som i Sannes og Middelfart kan servicefaciliteter brukes av teatervirksomhet og biblioteket som informasjons- og møtested vil kunne være med på å øke turistenes positive opplevelse av Kragerø som en serviceby. Mye av informasjonen og billettsalg som turister gjerne vil ha lett tilgjengelig vil de kunne få i tillegg til å benytte seg av bibliotekets samlinger og nettpunkt.

Kafé / spisested – bibliotek

Det er viktig at det i et kulturhus er et godt spisested. De som benytter seg av et kulturhus' fasiliteter bør kunne få seg en matbit uten å måtte forlate stedet. I dagens bibliotek er dette et savn, det er mange som kunne tenke seg å både en snack og et større måltid, enten mens de sitter og leser dagens aviser, eller som avbrudd i studier og gruppearbeid.

Dette er bare noen enkle tanker om mulige synergi-effekter Kragerø bibliotek ser ift andre aktiviteter i et kulturhus. De er på ingen måte utfyllende og endelige, men et utkast til videre tankespinn.

Hvorfor skal biblioteket inn i et kulturhus?

Et biblioteks styrke er at det skal være for alle og hegne om flest mulige interesser med et **ikke-kommersielt** verdisyn i bunnen. Vi har tradisjon for å tenke bredde og samtidig arbeide innenfor tydelig avgrensede rammer. Bibliotekenes grunnmur er tuftet på gratisprinsippet og tilgjengelighet for alle, - og det er ufravikelig mht bibliotek i et framtidig kulturhus.

Et kulturhus skal være et levende og aktivt sted, - det må derfor beregnes stor fleksibilitet innenfor gitte rammer. Et tips vi har fått underveis er at det er viktig på forhånd å definere hva et roms funksjon skal være. Gjenbruk og synergi er gode rettesnorer.

Fra Unn Catrin Vinjor - galleridrift og kulturhus befarings.

KULTURHUSGRUPPAS ERFARINGER OG MANDAT.

Jeg er opptatt av gruppas kollektive erfaringer og den enkeltes observasjoner fra kulturhusbefaringene.

Og håper på at summen av gruppas inntrykk og uttredelser, blir aktivt brukt - i den videre planleggingen av kulturhuset. Samt en gjennomtenkt visjon for **Kragerøs nåtidige og fremtidige kulturbehov.**

BETRAKNINGER

VISJONER - Jeg ønsker en aktiv dialog rundt visjoner av innhold – rom, arkitektur og hvilke kulturbehov og kvalitetsnivå som skal oppveies.

Jeg mener at dette vil være avgjørende faktorer for rom programmet.

Det vil fremover stadig bli debattert hvorvidt vi trenger store gallerier, bibliotek, store konsert saler osv.

Felles ståsted

Slik debatten har blitt ført innad i kulturhusgruppa – synes det som en bred enighet om at kulturhuset skal være et flerbrukshus for byens innbyggere. Og at synergieffekten ved ulike aktiviteter vil engasjere et større publikum, og effektivisere driften av huset.

Jeg tror det er viktig at vi kan møte den videre debatten med felles visjoner og føringer, også når det gjelder innhold og kvalitet – i en åpen dialog rundt mål og midler.

Kulturhus en arena for fornyelse og historisk tilbakeblikk.

Skal vi ha et galleri som monner et internasjonalt nivå, eller skal vi nøye oss med en galleri løsning som ikke er spesielt plasskrevende og driftskrevende.

Personlig vil jeg argumentere for et profesjonelt drevet galleri, som kan etterfylle standarden for kunstnerisk tyngde.

Slik Kragerøs gallerier er nå, er lokalitetene for små til å romme større samtids kunst. Ved nettopp å satse på et galleri med internasjonal standard, vil en unngå at det skulle oppstå interessekonflikter mellom dagens galleridrift.

Tvert imot vil disse understøtte og stimulere til en større og generell kunstforståelse - og invitere inn et større publikum.

En seriøs satsning på kunst vil øke renommeet for hele kulturhuset.

Historisk samling.

Kragerøs kulturhistorie og kunstsamling bør ligge i bunn, for hele den kunstneriske satsningen.

Det må settes inn faglige krefter, for å kartlegge hva som finnes av kunst og kulturhistorie, og hvordan dette skal presenteres på en spennende og pedagogisk måte. Jeg tror det er svært viktig og få inn gode kreative presentasjoner her, for at et slikt visningslokale skal bli aktivt benyttet.

Arrangementet rundt samlingen vil være avgjørende for interessen og publikumsengasjementet.

Samling av bildene Kunst, kultur og kystkultur må bli dokumentert og synliggjort.

Samlingen kan skiftes noen ganger i året, med ulike temaer.

Kunstnerdrevet galleri- driftet av Kragerøs kunstnere (noen fra Bølgeblick)– en utstillingsarena for nyskapning og aktivt bruk - for lokale aktiviteter. Et rom for ideer og utveksling, som kan engasjere og stimulere kunstinteressen i Kragerø.

Drift

Ulike driftsmodeller er viktig å utrede - for et løft av kunsten, og for en maksimal bruk av lokalene.

Tror det er viktig og ta innover seg flere muligheter. Hovedmålet bør være og få et galleri med høy kunstnerisk standard, som gir publikum en spennende kunstopplevelse - og som bidrar til å tydeliggjøre Kragerøs identitet som en kunst by.

Som nevnt i mitt tidligere skriv, har jeg troen på profesjonelle eksisterende gallerier. Der nevnte jeg Galleri Trafo som en mulig aktør for å drive gallerivirksomheten..

Galleriet er en av de ledende aktører på Norsk samtidskunst. Og de stiller seg svært positive til ideen.

Galleri Trafo har både kompetanse og kapital, med en sterk investorgruppe i ryggen.

Men her bør også flere alternativer vurderes.

En annen mulighet vil være å samarbeide med et lokalt galleri, foreksempel Galleri Nicoline - har luftet ideen – de kan finne det interessant. En tredje mulighet er at Kulturhuset kan huse flere gallerier, hvor en legger opp til et internt samarbeid mellom galleriene.

Gjenbruk av rom

Gallerilokaler kan bygges lydisolert med mulighet for bruk til konsertlokaler, øvingslokale for dans -musikk – konferanserom .

kulturverksted – tegneklasser.

Kulturhuset bør inneholde gode aktivitetsrom for film – video.

Og med plass for undervisnings - kursvirksomhet for flere aldersgrupper.

Galleridelen kan deles opp i sammenhengende lokaliteter i ulike rom eller etasjer.

Eller i et stort rom som kan fleksibelt inndeles etter behov, med foreksempel skyvedører, skillevegger ol.

Galleriets form - størrelse er kort skissert i første notat. Her må det hentes inn kompetanse i forhold til størrelsen for den eventuelle drift.

Kragerøs kunstsamlinger og rom for kystkultur burde være helårs åpent.

Føringer

Kulturhuset eller kommunen kan opprette en **stiftelse**, som er ansvarlig for utleie av galleridriften. Stiftelsen vil legge visse krav og føringer på hvordan galleriet skal drives. Disse føringene burde legges inn som visjoner for den kunstneriske driften.

Økt kunstinteresse

I samtale med Sigmund Bakken fra galleri Trafo forteller han at Asker kommune **har økt kunstbesøkene generelt**. Etter åpningen av Galleri Trafo har det vært et større påtrykk på de andre galleriene.

Personlig mener jeg at både folkelighet og ”elitekultur” må fylle huset.

Det er viktig og favne både mangfoldet og det særegne. Jeg tror på et aktivt samarbeid med andre nettverk og kulturinstitusjoner, utover Kragerøs grenser. Huset kan bli en institusjon med både tyngde og tilgjengelighet.

Jeg tror samarbeid kan heve standarden og kompetansen.

Når det er sagt, er det vitalt viktig at lokale private kulturaktører, har muligheter for innspill og eventuelt lokaliteter.

Et kulturhus bør identifiseres som kultursted, og ikke som en hybrid mellom politikk og kultur.

Husets identitet og sfære bør by på inspirasjon og kulturelle opplevelser.

Kragerø trenger et rent kulturhus som kan trekke til seg et publikum - med kunst, pulserende aktiviteter, estetikk og brukstilhørighet.

Jeg tror sammenslåingen av en administrasjon og et kulturhus vil tappe kulturhuset for den atmosfære – og standarden på den kulturelle kvalitet, som trenges for en kulturell tilhørighet og opplevelse.

Utsagn fra ulike hold.

Rådmannen i Arendal – Ikke planlegg realistisk – tenk visjonært.

Fra Middelfart – Kultur skaper næring.

Lillestrøm – kultur skaper trivsel og øker tilflytting.

Lillestrøm – tenk langsiktig – planlegg

Og Torben i Århus – Gjør en analyse av Kragerøs behov. Skap noe som er unikt og egenartet for Kragerø.

Lyngdal. Sentral plassering trekker til seg flere brukere.

Og som unisont fra dagligkulturhus ledere – bygg for fremtiden. Kulturhusene viser seg til å skape nye brukere av kulturen.

OBSERVASJONER

Vil gjerne si noe om min direkte opplevelse av kunst, estetikk, rom funksjon og tilgjengelighet.

De fleste av kulturhusene vi har besøkt har avsatt minimal plass for kunsten, og viste heller ikke klare visjoner for drift og rom forståelse i henhold til størrelse - opphenging og belysning.

Generelt sett synes jeg også interiørdelen og utsmykningene var lite planlagt.

Og at denne utførelsen ikke var samkjørt med resten av arkitekturen.

Mener en dialog mellom arkitektur, interiør (design) og utsmykning må være avpasset, helt fra planleggingsfasen.

Arkitektonisk opplevdes flere inngangs partier for trykkende, smale eller kaotiske.

Et eksempel fra Middelfart, et hus med forøvrig svært spennende arkitektur. Taket i inngangspartiet var senket flere meter, (i forhold til arkitektens tegninger) pluss at en utenforstående kafé fikk ”fritt” spillerom med interiør, som ikke var samstemt med den forøvrigte arkitekturen. Lange smale rom som innehar en korridor følelse oppleves ikke som inviterende. Det positive var beliggenheten og tilgjengeligheten til sjø og sjøutsikt.

Og et godt planlagt ute område.

I Arendals kulturhus dominerte en massiv trapp inngangspartiet, som spiser opp store deler av rommet.

Et inngangsparti bør være estetisk innbydende, ha oppmerking som gjør det enkelt å orientere seg. Rommet bør signalisere og tydeliggjøre husets funksjon, visjon og innhold.

Lyngdal kulturhus viste et godt eksempel på tilgjengelighet og flyt.

Nevner noen tenkte eksempler på **synlig tilgjengelighet**.

Mener plassering av de ulike aktiviteter må nøye planlegges i forhold til orientering, estetikk, lys, utsikt og synergieffekt.

Et innsyn i et kunst galleri for de forbipasserende til kino - vil trekke flere til galleriet.

Galleriet kan ha åpne glassflater inn mot foajeen.

En kunst og designdrevet butikk med innsyn utenfra - vil tiltrekke publikum.

En innendørs scene (i foajeen) med hav utsikt og innblikk og vil foreksempel synliggjøre aktiviteter til båt farere og ferjepassasjerer.

Denne delen av planleggingen – bør tenkes kreativt og praktisk.

BRUKERGRUPPE: KRAGERØ KUNSTFORENING OG KUNSTNERNE I KRAGERØ

Første forslag til areal- og rombeskrivelse v/Liv Anne Lundberg 11.04.07

Forslaget skisserer rom- og arealbehov for Kragerø kunstforenings virksomhet, og en nøktern antydning av et lite utvalg funksjoner som kan nyttes av byens kunstnere og andre aktører. Beskrivelsen av rom og areal for galleri er så generell at jeg tror den kan fungere også for andre galleridrivere.

Kunst og kunstproduksjon preges av omgivelser og vilkår. Det er et viktig mål at Kragerøs nye utstillingslokale skal bli et reelt alternativ til eksisterende gallerier, som stort sett ligger i pittoresk småhusbebyggelse, har små rom og veggflater, lav takhøyde og vanskelig tilgjengelighet.

Ved planlegging av et nytt kulturhus bør det være et mål å legge til rette for kunst og kultur som skapende prosesser. Arkitektur, innhold og driftsform bør danne en helhet som inspirerer til nyskaping i en åpen og inkluderende struktur.

Nyskaping trenger referanse til det som er skapt før. Derfor er det også viktig at det gis rom for materiale fra kunst- og kulturhistorien.

ROM- OG AREALBEHOV

- Stort utstillingslokale, delvis over to etasjer, fleksibelt, delbart	200 m ²
- Glasskube i foaje, utstillingsvindu/butikk for byens kunst og design + annet	10 m ²
- Kontor og lite kjøkken	15 m ²
- Lager og montering	20 m ²
- Atelier, fleksibelt, bør kunne deles i to, tre enheter, for utleie	60 m ²
- Lokale for Bølgeblikks aktiviteter og møtevirksomhet	40 m ²
- Produksjonslokale for større arbeider, sambruk med scenografi	
- Aktivitetsrom, workshops etc for barn og skoler, sambruk med bibliotek?	40 m ²
- Kunstarkiv for kommunens kunstsamling og innkjøp, sambruk med Berg?	

Stort utstillingslokale/galleri **200 m²**

(Riksutstillingene krever et galleriareal på 150 - 200 m².

Kragerø kunstforening får tilbud om disse utstillingene, men har ikke hatt mulighet til å motta Riksutstillingene i nåværende lokaler.)

Galleriet i et nytt kulturhus bør lokaliseres i tilknytning til adkomst, foaje eller vrimleareal. Det er en fordel om deler av lokalet er godt synlig og kan åpnes opp mot foaje, samtidig som det bør danne en selvstendig enhet som kan lukkes for allmenn ferdsel og låses av.

Lokalet bør være fleksibelt og kunne oppleves som en helhet med god "flyt" og sammenheng, eller deles opp i mindre seksjoner ved parallelle utstillinger, som f.eks en større og en mindre utstilling med helt forskjellig karakter.

En del av utstillingslokalet bør være over to etasjer eller ha stor takhøyde. Her kan det legges til rette for større arbeider som frittstående skulpturer, arbeider hengende fra tak og høye veggmonterte arbeider. Det kan være en fordel å kunne se verkene fra flere høyder. Et slikt rom kan legges i tilknytning til et trappeløp eller mesanin og ha innsyn fra foaje.

Deler av utstillingslokalet bør ha godt dagslys, men helst ikke direkte sollys. Nordvendt lys eller overlys er ideelt. Vinduer med direkte sollys må kunne blendes fullstendig eller dekkes med opakt glass. I tillegg bør deler av lokalet legges slik at det danner rom som er skjermet for dagslys og med mulighet for å stille ut kunst som baserer seg på medier som lys eller lyd (støy). Det må legges til rette for den teknologi som dagens kunstuttrykk benytter. (Video, projektor, lys, lyd osv.) Videre kan det være nyttig å få tips fra fagmiljø om eventuelle framtidige behov.

For å skape gode omgivelser for varierte kunstuttrykk er det ønskelig med noe variasjon i materialbruk. I en sammenheng med hovedvekt på slette, hvite vegger kan f.eks glassflater og innslag av rå betong gi flere muligheter for å skape et godt samspill mellom kunsten og arkitekturen.

Gulvene bør være solide og nøytrale.

Utstillingslokalene trenger lastedører (åpninger) med direkte adkomst fra varetransport (trailer). Dørene må være dimensjonert for store gjenstander og de må kunne benyttes utenom kulturhusets åpningstider.

Diverse:

-Sikkerhet som tilfredsstillende de kravene riksinstusjonene stiller ved utlån av verdifulle kunstverk! Byen kan ikke låne av verk av Kittelsen, Munch m.fl. grunnet manglende sikkerhet.

-Enkel tilgang til toaletter.

-Råd fra ekspertise angående utstillingslokaler, belysning med mer.

Glasskube i publikumsareal/foaje

10 m²

En frittstående, låsbar glasskube kan fungere som en utstillingsmonter eller butikk for byens kunst, design og grafikk.

Gallerier har ofte en galleributikk med designprodukter og gaveartikler. I Kragerø kan det muligens være vanskelig med helårsdrift av en slik butikk.

Forslaget er en fleksibel løsning med en låsbar, stor glassmonter med ca. størrelse 3m x 3m x 3m. I glasskuben kan byens kunstnere og andre kunstaktører stille ut et lite utvalg produkter og henvisning til eget utsalgssted.

"Butikken" kan ha egen betjening i høysesongen, og kanskje betjenes av kafepersonale eller bibliotekar i stille perioder.

Dette forslaget bør justeres i forhold til byens reelle behov for kunst- og designutsalg etter høring blant aktørene. Enkelte aktører kan ønske å drive egen butikk i kulturhusets lokaler.

Kontor og lite kjøkken **15 m2**

I utstillingslokalet trenges kontor på ca 12 m2 og et lite kjøkken, ca 3 m2, for enkel servering ved utstillingsåpninger, møter og andre arrangementer.

Disse funksjonene bør legges i direkte tilknytning til utstillingsrom.

Lager og montering **20 m2**

Lager for galleri-innredning, sokler, montre, paller, emballasje, uavhentet kunst etc.

Kunstforeningen og andre gallerister er selv ansvarlig for mottak og retur av kunsten, og må oppbevare all emballasje i utstillingsperioden.

Oppbevaring av møbler for møter og forelesninger.

Disse funksjonene bør legges i direkte tilknytning til utstillingsrom.

Atelier **60 m2**

Atelier for utleie til workshops, til byens kunstnere eller som gjesteatelier.

Lokalene bør være fleksible, fungere som et stort rom eller kunne deles opp i to, tre mindre enheter etter behov. Rikelig nordvendt dagslys/overlys og stor takhøyde er viktig for et godt atelier. Gode veggflater og solide gulv som tåler røff bruk, stor vekt og kjemikalier. Vask og evt. sluk i gulv. God ventilasjon og lokalt avtrekk. Opplegg for teknologi som benyttes i dagens kunstuttrykk.

Enkel tilgang og døråpninger som er dimensjonert for rommets størrelse og bruk.

Arbeidsbelysning for kunstproduksjon.

Lokaler for Bølgeblikks aktiviteter og møter **40 m2**

Kunstnergruppa Bølgeblikk har i dag ca 30 medlemmer og disponerer midlertidige lokaler på Tangen. Lokalet brukes til møter, forelesninger, aktegning og medlemmenes individuelle prosjekter. Det er et stort ønske om praktiske prosjekter.

Gruppas framtidige behov må defineres etter høring og i forhold til de andre lokalene som nevnes her. Kulturhusets driftsform og økonomiske betingelser vil selvfølgelig være avgjørende for denne gruppa.

Lokaler som kan drives i sambruk med andre kulturhusaktører:

Produksjonslokale for større arbeider Sambruk med scenografi – produksjon

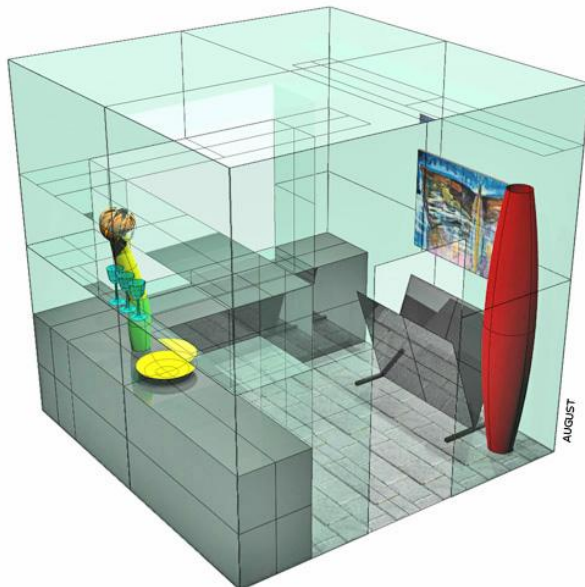
Lokale teatergrupper, revygrupper og festivaler produserer egne scenetepper og kulisser, og behøver produksjonslokaler som tilsvarer scenestørrelsen. Et slikt lokale bør kunne leies av byens kunstnere for produksjon av større installasjoner og utsmykninger.

**Aktivitetsrom for grupper, barnehager og skoler
Sambruk med bibliotek, kulturskole, møterom****min. 40 m²**

Utstillingslokalet trenger direkte forbindelse til aktivitetsrom som kan benyttes under besøk på utstillinger. Aktivitetsrommet bør inspirere til skapende og pedagogisk virksomhet og være utstyrt til formålet. Det kan også være behov for et slikt rom for utleie til kreative workshops, kurs og aktiviteter for byens innbyggere.

**Kunstarkiv for kommunens kunstsamling og – innkjøp
Sambruk med Berg museum, Kunstforeningen m.fl.**

Lokalet bør ha de fasiliteter for klima og sikkerhet som slike lokaler trenger.

Kragerø 26.04.07

ROMPLAN FOR KRAGERØ KULTURSKOLE VED NYTT KULTURHUS

Kulturskolens nåværende romarealer:

1 Kontor	ca.	4 x 4 m	⇒	16 m ²
2 Øvingsrom	ca.	4 x 4 m	⇒	32 m ²
1 Øvingsrom	ca.	3 x 3 m	⇒	9 m ²
2 Lagerrom	ca.	3 x 3 m	⇒	18 m ²
1 Arbeidsrom	ca.	3 x 3 m	⇒	9 m ²
1 Tegne-/malerom og møterom	ca.	4 x 6 m	⇒	24 m ²
1 Bandrom	ca.	5 x 7 m	⇒	35 m ²
1 Venterom	ca.	5 x 6 m	⇒	30 m ²
1 gymsal	ca.	10 x 15 m		150 m ²
11 rom i alt og	ca.			293 m ²

Danseaktiviteter må vi ha i andre lokaler, gymsaler på skoler. Disse lokalene er egentlig litt for store, og mangler for eksempel speilvegg som er viktig i danseundervisning.

Størrelsen på en del av disse romma er i minste laget. Øvingsrom bør ikke være mindre enn 15 m². I forbindelse med planlegging av nye lokaler er det uansett viktig at vi ikke får færre lokaler eller mindre plass enn vi har nå. For eksempel er arbeidsrommet vårt på 9 m² alt for lite. Kulturskolen har 16 ansatte fordelt på 6,3 årsverk, og vi burde derfor hatt minst 6 kontorarbeidsplasser, altså et rom på ca. 24 m². Møterommet bør være så stort at vi får plass til alle lærerne, men dette kan selvsagt deles med andre. Rom til tegne- og maleaktiviteter kan klart være større enn det vi har nå. Størrelsen på lokalet begrenser nå antall elever til 8 pr. gruppe. Det hadde også vært ønskelig med et personalrom/spiserom med plass til ca. 10 personer.

Vi ønsker oss også et lydstudio. Vi ser for oss at i framtida vil Kulturskolen også ha behov for lokaler til data/media og teater/black-box med lagerrom.

ROMBEHOV VED FLYTTING TIL NYTT KULTURHUS

2 Kontor	ca. 4 x 5 m	⇒ 40 m ²
4 Øvingsrom	ca. 4 x 5 m	⇒ 80 m ²
1 Bاندrom	ca. 7 x 8 m	⇒ 56 m ²
1 Ensemblerom	ca. 7 x 8 m	⇒ 56 m ²
4 Lagerrom	ca. 4 x 4 m	⇒ 64 m ²
1 Venterom	ca. 6 x 5 m	⇒ 30 m ²
1 Arbeidsrom	ca. 7 x 8 m	⇒ 56 m ²
1 Tegne-/malerom	ca. 7 x 8 m	⇒ 56 m ²
1 Dansestudio	ca. 10 x 10 m	⇒ 100 m ²
1 Personal-/spiserom	ca. 6 x 6 m	⇒ 36 m ²
1 Møterom	ca. 6 x 6 m	⇒ 36 m ²
1 Lydstudio	ca. 4 x 5 m	⇒ 20 m ²
Rom til data/media	ca. 7 x 8 m	⇒ 56 m ²
Black-box til teater	ca. 7 x 8 m	⇒ 56 m ²
Totalt	ca.	742 m²

I kommunens planer er det vedtatt at kulturskolen skal være et tilbud til alle barn og unge i Kragerø. Det er derfor tatt høyde for en viss økning i elevtallet.

Kulturskolen ønsker også plass i et eventuelt nytt kulturhus. Våre aktiviteter kan dra stor nytte av de mulighetene et kulturhus gir, for eksempel lyd-, lys og scenemuligheter.

Kulturskolens aktiviteter vil også skape kontinuerlig liv og aktivitet rundt kulturhuset. Foreldre, barn og ungdom som er på kulturskolen vil kunne benytte de andre kulturtilbudene samtidig, for eksempel bibliotek, kino, teater, kunstutstillinger, og konserter. Vi ønsker oss et kulturhus som vil være en kulturell møteplass for folk fra hele distriktet, der forskjellige kulturuttrykk, amatører, profesjonelle, unge og eldre kan møtes. Vi ønsker oss et kulturhus som syder av kulturell aktivitet store deler av døgnet.

Tormod Hansen

Rektor

Kulturhus – Noen refleksjoner og forslag etter en studietur.

Einar Bang

Jeg har vært på studieturer m kulturhusgruppen. Bygningene vi så på varierte sterkt både mht form og innhold:

- 1 Bruksbygget (Lyngdal, Lillestrøm). Tilrettelagt for aktive brukere, fleksible løsninger for maksimal utnyttelse, et utviklings- og dannelsesprosjekt for lokalbefolkningen.
- 2 Signalbygget (Middelfart, Stavanger). Brukerne er passive publikummere, funksjonaliteten avgrenset, uttrykket er moderne, ensartet og upersonlig.
- 3 Kulturbyen (Århus, Sannes?). Bygninger tilpasset funksjon plassert i umiddelbar nærhet av hverandre slik at de framstår som en samlet enhet for besøkende.
- 4 Flerbrukshuset (Jessheim). Man søker synergi ved å legge ulike funksjoner under samme tak.

Jeg registrerte ingen uenighet om at man ønsker et prosjekt for aktiv og daglig bruk. Det er et paradoks for meg at flertallet likevel falt for Middelfart, en helt annen type prosjekt. I Middelfart er det bare bygningen i seg selv som kvalifiserer for kulturhusbegrepet.

Innvending

Min hovedinnvending dreier seg likevel ikke først og fremst om substans og beliggenhet men om tilgjengelig areal. Med ønsket plassering og kommuneadministrasjons behov forteller et enkelt estimat at tilgjengelig areal for kulturformål blir i størrelsesorden 3000 m². Dette utgjør ca 2/3 av rådmannens opprinnelige forslag og beskjerer aktiviteten til et fåtall basisfunksjoner.

Tolkning

Som kulturarbeider er jeg naturlig nok svært skuffet over den vendingen saken har tatt. Jeg tror at det som skjedde var at en rekke mennesker opplevde konflikt i valget mellom signalbygg og kulturhuskonsept og valgte det første.

Det er oppsiktsvekkende om et prosjekt som skal prege byen de neste hundre åra er så tilfeldig fundert. I det følgende vil jeg derfor prøve å få debatten på sporet igjen og legge et grunnlag for en løsning alle kan føle seg tjent med.

Mitt kulturhus

Som pedagog er min fremste anliggende personlig utvikling gjennom utøvelse. Som jeg ser det kommer fremtidens kulturskole til å få en langt mer sentral rolle i lokalt kulturliv enn hva tilfelle er i dag. Derfor tror jeg veien til kulturhusets parnass kommer til å gå gjennom kulturskolen, i praksis og i overført betydning.

Fortidas behov

Jeg setter liten pris på mitt oppdrag om å kartlegge ”det frivillige musikklivets behov i forbindelse m kulturhus” da det har passiv tilpassing til fortidas brukere som mål. Disse vil være sentrert om egen aktivitet, allerede etablerte med løsninger hver for seg og er neppe særlig reflektert eller opptatt av kulturlivets framtidige kår.

Fremtidas behov

Den nye kulturbrukeren

Fremtidas brukere vil ha vesentlig større krav til faglig kompetanse og hensiktsmessig utstyr. I dag aner man konturene av en ny tilnærming til organisert kulturaktivitet med utgangspunkt i en omdannet kulturskole. I første omgang kan det være interessant å se på hva som skjer i Larvik.

Gjennom status som ”Demonstrasjonsprosjekt” har kulturskolen i Larvik radikalt omdefinert sin rolle og gir i dag tilbud til langt større brukergrupper over et langt større spekter av aktiviteter.

Ressurs for grunnskolen

Grunnskoleverkets omstilling, med satsing på basisfag, økt arbeidspress og lærernes nye rolleforståelse som serviceytere, har allerede ført til delvis erkjent nederlag i forhold til kultursatsing. Demonstrasjonsskolene og andre kulturskoler har vært kjærkomne støttespillere i denne sammenhengen.

”Drivhuseffekt”

Det er naturlig å tenke seg at kulturskolen i økende grad gis oppgaven med å følge opp særlige interesser på områder utenfor skoleverkets rekkevidde. Ornitologi, geologi, arkeologi, filosofi og astronomi er eksempel på virksomheter som drives i lokale fagmiljø og interessegrupper. Jeg ser ingen grunn til at slike aktiviteter holdes utenfor kulturskolens virksomhet.

Plassbehov

Ved samtlige ”aktive” kulturhus vi har sett har man undervurdert behovet for plass. Larvik Kulturskole har i dag ca 2600 brukere. Vi har et par hundre. Jeg foreslår at man dimensjonerer kulturskoledelen av kulturhuset for 2000 brukere på ukentlig basis.

En mulig løsning (Ja takk, begge deler)

Jeg lanserer Kulturbyen:

- 1 Egnert virksomhet, et samtidsmuseum, galleri e.l., plasseres som signalbygg på kaien. Dette kan gi ”bildende kunstnere” langt mer plass og et tilpasset miljø. Man kan eksponere Kragerø som ”kunstnerby” på en troverdig måte ved at modernitet og elitisme inngår som del av byens mangfold. Ferdigstilles 2009.
- 2 Et ”brukskulturhus” bygges i tilknytning til kinobygget, disponert og dimensjonert for et integrert og utvidet kulturskolekonsept samt kommuneadministrasjon. Man starter arbeidet med et innholdsmessig utgangspunkt våren 2007. Ferdigstilles 2012.

Det antas at gallerikonseptet langt på vei kan selvfinansieres ved at man knytter det til kommersiell virksomhet (hotell mm).

Jeg foreslår at vi, som et første skritt for å danne oss et bilde av kulturlivets fremtidige behov, inviterer rektor ved Larvik Kulturskole, Odd Terje Lysebo, til møte for å fortelle om virksomheten.

Oslo 2. april 2007

Einar Bang

Til: "Kulturhusgruppa"

13.5.07

Fra: Per Norseng

Tanker om kulturhus

Grunnen til at Berg – Kragerø Museum gjennom meg har engasjert seg i arbeidet med planlegging av kulturhuset, er et ønske om at dette også kan bli en arena for museets formidling av lokal kultur og historie, særlig formidling av kunst og kystkultur. Museet har behov for å gjøre seg synlig i Kragerø sentrum, også utover Kittelsenhuset.

Under møtet på "Danskebåten" fikk jeg som spesiell hjemmelektur å sette ned på papiret noen momenter om kulturhuset som arena for formidling av kystkulturen i Kragerø. Det skal jeg gjøre etter hvert. Men før jeg kommer så langt, vil jeg samle noen tanker om kulturhussaken mer allment, på bakgrunn av erfaringene fra de ekskursjonene jeg har vært med på, den politiske behandlingen som ligger til grunn og de innspillene som er kommet fra andre medlemmer av gruppen.

Det har vist seg vanskelig for oss å diskutere innholdet i kulturhuset uten å forholde oss til å lokalisering og form samtidig, særlig fordi politikerne våre dessverre har vedtatt planer for disponering av aktuelle arealer som burde vært utsatt til kulturhussaken var kommet lenger og kunne øvd innflytelse på reguleringen, i stedet for at det som nå gjennom reguleringsplanen for "Kirkebukta" er lagt sterke begrensninger på hva som er mulig å få til med kulturhuset, både når det gjelder plassering, omfang og utforming. I tillegg kommer at saken er blitt ytterligere komplisert av at kommuneadministrasjonen på et altfor sent stadium i arbeidet med "Kirkebukta" – planene har gått inn for å løse behovet for nye administrasjonslokaler på det samme knappe arealet som i reguleringsplanen er tenkt som en mulig kulturhustomt. Selv om jeg mener at vi i vårt arbeid mest bør ta utgangspunkt i hvilke behov vi mener et kulturhus skal dekke, vil jeg derfor aller først si noe om lokaliseringen og utformingen, og dernest om muligheten for og ønskeligheten av å realisere et kombinert kulturhus og kommunalt administrasjon, eller sambruk med annen virksomhet.

De som er mest interessert i synspunkter på kystkulturens plass i kulturhusprosjektet, kan hoppe til de bakerste sidene i dette notatet (s. 6 – 8).

Lokalisering

Det er tre forhold jeg ideelt sett mener bør være avgjørende for lokaliseringen av et kulturhus:

Sambruk mellom flest mulig kulturaktiviteter reduserer de samlede driftskostnadene og gjør det økonomisk mulig å gi bedre kino- og bibliotektilbud samtidig som de frivillige kulturaktivitetene kan knyttes til bygget helg som hverdag, med leievilkår som skaper mer aktivitet snarere enn å virke begrensende. Kulturhusene i Lyngdal og Lillestrøm er vel så langt det nærmeste vi har kommet dette idealet på våre befaringer, men vi bør kunne stile enda høyere i samlokaliseringsbestrebelsene i Kragerø.

Den fysiske tilgjengeligheten må være så god som mulig, med umiddelbar nærhet til buss, ferje/taxibåt, og et tilstrekkelig antall parkeringsplasser og båtplasser for allmenn bruk.

Siden Kragerø kommune ønsker å dyrke sin profil som kystby, og bruke kystkulturen både i ekstern markedsføring og i lokal identitetsbygging, bør et kulturhus gis en plassering som legger forholdene til rette for at det kan brukes til formidling nettopp av kystkultur.

Når disse hensynene legges sammen, synes jeg det er opplagt at vi bør samle så mye som mulig under ett tak i kulturhuset, og at dette bør ligge i sjøkanten i Kragerø sentrum. Om vi bare skulle bygge et scenebygg med innlagt plass til ulike frivillige aktiviteter, utstillinger o.a., og dessuten kunne se bort fra den private eiendomsretten, kunne en plassering for eksempel på Stilnestangen til nød være akseptabel, men dette blir for usentralt spesielt i forhold til noen av de daglige kulturtilbudene som må være med i bygget for at vi skal få til en rasjonell samdrift med lange åpningstider, dvs. særlig bibliotek og kino – og dessuten skape faglige synergieffekter gjennom tettere samarbeid for eksempel mellom museum og bibliotek. Og en plassering i ”kinokvartalet” vil være uhensiktsmessig om kulturhuset skal profilere Kragerø som kystby.

Om de kommunale planleggerne og politikerne hadde lagt til rette for det, kunne kulturhuset etter mitt skjønn med stor fordel ha vært lagt i den egentlige Kirkebukta, i området rett innenfor Trikotasjen. Der ville det nok vært lettere å få til sambruk med kommunal administrasjon eller annen virksomhet, for eksempel turist/konferansehotell med adgang badestrand, uten at bygningsvolumet behøvde øve for mye vold på omgivende verneverdig bebyggelse. Men siden politikerne har latt utbyggerinteressene definere lokalsamfunnets behov og interesser her, er dette løpet nå kjørt. Vi må forholde oss til de begrensede mulighetene som reguleringsplanen har levnet oss.

På denne bakgrunn må rett og slett et tilstrekkelig sjønært, kommunikasjonsnært og sentrumsnært kulturhus etter mitt skjønn ligge i området på Dampskipskaia hvor Fossen og Kragerø havnevesen holder til i dag. Vi har ikke lenger noen fullgode alternativer.

Utforming

Det har vært mye snakk om ”signalbygg” i forbindelse med et mulig kulturhus på Dampskipskaia. For noen politikere har øyensynlig denne tanken bidratt både til entusiasmen for prosjektet og til ønsket om akkurat denne lokaliseringen. Dette er etter min mening en uheldig avsporing, som gir assosiasjoner i retning av en utforming som i hvert fall er sterkt i strid med mine ønsker, og som kanskje kan ha bidratt til at det for raskt ble pekt på dette fremskutte stedet som eneste aktuelle plassering innenfor reguleringsplanen for Kirkebukta.

Selvsagt skal kulturhuset ha en vakker og slående arkitektonisk utforming, med en materialbruk som er byens nye storstue verdig. Men vi bør ikke la oss friste av den lett synlige plasseringen til å lage noe i retning av operaen i Sidney, i den tro og hensikt at kulturhuset skal bli det som mer enn noe annet profilerer byen vår og assosieres med den.

Funksjonen som ”signalbygg” bør hos oss i stedet tones ned og underordnes to andre forhold som er mye viktigere: Hensynet til aktivitetene som bygget skal romme (operaen i Sidney er

visst ikke særlig godt egnet til fremførelse av musikk), og hensynet til den verneverdige bebyggelsen bakenfor som vel mer enn noe annet er Kragerøs "sjel" – og som etter at kulturhuset står ferdig fortsatt bør være det mest påfallende trekket i denne delen av bybildet, særlig for folk som nærmer seg byen fra Bærøyfjorden.

Med motsatte fortegn bør vi på en måte tilstrebe noe av det samme som mer utilsiktet skjer i Bjørvika i Oslo, hvor det bygges et svært påkostet og arkitektonisk spennende operahus som ser ut til å ville gjøre lite ut av seg mot en bakgrunn av de mange høyhusene som nå reiser seg innenfor. I Oslo er dette uttrykk for en dårlig koordinering og sammenheng i byplanleggingen som truer med å ta mye av luven fra et ellers monumentalt kulturbygg. Hos oss er problemet det motsatte – å unngå at kulturhuset overskygger den bakenforliggende bebyggelsen. I så måte synes jeg faktisk kulturhuset i Middelfart var et interessant eksempel – pent og godt synlig, med en fantasistisk beliggenhet, men uten å dominere omgivelsene, og med luftige løsninger som gav god kontakt med sjøen.

Utfordringen vår til arkitektene som inviteres til å delta i arkitektkonkurransen bør ikke være å gjøre kulturhuset så prangende som mulig, men snarere å gjøre det så diskret og stedstilpasset som råd er, gitt de funksjonene som skal rommes, dvs. å bygge et kulturhus som er moderne, funksjonelt og vakkert uten å forstyrre opplevelsen av den pittoreske trehusbebyggelsen som er og må forbli Kragerøs fremste varemerke, utad som innad.

Samordning med administrasjonsbygg

Rådmannen har lansert ideen om et kombinert kultur- og administrasjonsbygg, og kulturadministrasjonen har overfor arbeidsgruppen vår sterkt betonet at denne tanken er sentral i vårt mandat for arbeidet med forslag til romprogram. Men denne delen av mandatet vårt må vi kunne ha et nokså åpent og avslappet forhold til, særlig etter formannskapsvedtaket 20.3.07 hvor Rådmannens videre arbeid med å løse kommunens behov for nye administrasjonslokaler og arbeidet med regionalt kulturhus fremstår som to atskilte oppgaver, uten at formannskapet har lagt noen spesielle føringer om samlokalisering.

Vi har på våre reiser bare sett to eksempler på et slikt sambruksbygg, på Jessheim i Ullensaker og i Arendal:

Det førstnevnte var først og fremst et eksempel på hvordan det ikke bør gjøres. De synlige synergieffektene i form av fellesbruk av arealer og samdriftsfordeler var minimale. Trolig var den største fordelen ved samboerskapet at folk som kom for å besøke rådhuset, lettere ble oppmerksomme på kulturtilbudene i nabofløyen. Bruken av kulturhusdelen kan ha blitt større enn den ville vært om kulturtilbudene var samlet et annet sted.

Løsningen på Jessheim bar både arkitektonisk og funksjonelt preg av at rådhuset allerede lå på stedet da kulturhusdelen ble planlagt og oppført. Det har opplagt begrenset mulighetene for arealmessige og driftsmessige synergieffekter. Men det kunne likevel vært gjort atskillig bedre enn der.

I et bygg som fra første ferd planlegges som kombinert kulturhus og rådhus, kan dette riktignok trolig gjøres svært mye bedre, slik at man oppnår de økonomiske fordelene som Rådmannen har lagt til grunn. Det nye rådhuset og kulturbygget i Arendal er øyensynlig et eksempel på dette.

Det var tydelig at en del av politikerne som var med på befaringen til Arendal, var sterkt inspirert av de økonomiske sidene av dette prosjektet. Men kulturdelen av kombinasjonsbygget i Arendal var langt fra noe fullverdig kulturhus – det var bare et visningsbygg for konserter, teater, ballettforestillinger o.a.. Dette er nokså fjernt fra det kulturhuskonseptet jeg ser for meg, der samlokalisering med bibliotek og kino er en motor som både skal skape arenaer for tettere samarbeid mellom ulike aktører på kulturfeltet og muliggjøre en driftsøkonomi for kulturhuset som gjør det mulig å stille bygget til disposisjon til priser som også frivillige aktiviteter kan la seg inspirere av, snarere enn å la seg avskrekke.

I Arendal var utgangspunktet for det nye kombinasjonsbygget et helt annet enn vårt. Der var andre funksjoner allerede godt ivaretatt på annen måte, bl.a. med et privateid kinosenter like i nærheten. Jeg håper at politikerne i begeistring over de elegante løsningene og den gode økonomien i ”kulturhuset” in Kragerø ikke glemmer at det er en helt annen form for kulturhus Kragerø trenger, der det er plass både til et bredere spekter av kulturtilbud og til frivillige aktiviteter – uten at det dermed er sagt at virksomheter som i dag trives godt lokalt, rundt omkring på skoler og andre steder, skal sentraliseres til det nye kulturhuset. Det er selvsagt ikke noe mål.

På bakgrunn av det som er sagt ovenfor om hvilke funksjoner et kulturhus i Kragerø, om hvor det bør lokaliseres og om den plassen som der er til rådighet, mener jeg at tanken om et kombinert kulturhus og rådhus hos oss allerede nå bør avvises. Den kunne vært realisert på en tilfredsstillende måte, også for kulturinteressene, om politikerne hadde beholdt styringen av utviklingen i Kirkebukta litt lengre. Den kan kanskje realiseres om ”kinokvartalet” tas i bruk for formålet. Men for det første synes jeg at dette ville være å sløse med et svært knapt gode – en offentlig eid sentrumsnær tomt ved sjøen – som utelukkende bør brukes til fellesformål der beliggenheten ved sjøen er viktig for å få størst mulig effekt for Kragerø-samfunnet, i form av rekreasjon, kulturopplevelser, arbeidsplasser eller lignende. Kontorer bør ikke få legge beslag på slike arealer. Tilbudet og etterspørselen etter kommunale administrative tjenester blir verken større eller mindre av sjøutsikten. Det som betyr noe her, er tilgjengeligheten for publikum, og den kan bli tilnærmet like god andre steder (et unntak her er det kommunale servicesenteret, slik biblioteksjefen argumenterer godt for i sitt notat).

Dessuten, og enda viktigere i denne konkrete sammenhengen, vil et kombinasjonsbygg her legge altfor store begrensninger på kulturhusdelen om det allerede nokså knappe disponible arealet på Dampskipsbrygga skal benyttes, med mindre man vil se helt bort fra hensynet til de verneverdige omgivelsene og den viktige miljøfaktoren og signaleffekten den utgjør. Om ikke denne tanken forlates, vil vi mest sannsynlig få valget mellom en tilfredsstillende kulturhusdel som bidrar til å rasere umistelige miljø- og kulturverdier, og en kulturhusdel som i rimelig utstrekning tar hensyn til disse verdiene, men ikke er særlig tjenlig for det allsidige kulturlivet vi ønsker å ha i Kragerø.

Siden det politiske flertallet i kommunestyret ikke lenger synes å være så oppsatt på å få til denne kombinasjonsløsningen, synes jeg mot denne bakgrunn ikke vi skal være trofast mot den, men heller konsentrere oss om å planlegge et godt kulturhus.

Om det fortsatt skulle være aktuelt å samlokalisere disse funksjonene, må det enten skje et annet sted, som etter min mening er mindre tjenlig for kulturhusfunksjonen, eller ved at det søkes løsninger for administrasjonsdelen i tilstøtende områder noe lenger vekk fra sjøen, slik at det samlede tilgjengelige arealet økes. Med litt smidighet i forhold til den vedtatte

reguleringsplanen kunne det kanskje ha vært mulig å bygge administrasjonsbygget på et område som er regulert til næringsformål ut mot veien på motsatt side av den siktlinjen som er lagt inn mellom Jernbanetorget og sjøen i øst. Men rådmannen opplyser at det er for sent å ta opp dette fordi utbygger alt har gjort avtaler med andre aktører om bruken av dette arealet.

Selv uten direkte bygningsmessig forbindelse vil nærheten mellom administrasjon og kulturbygg kunne gi visse økonomiske og driftsmessige fordeler, kanskje særlig om Servicekontoret samlokaliseres med biblioteket i kulturhuset, slik biblioteksjefen foreslår og argumenterer svært godt for i sitt notat.

Det bør derfor vurderes å plassere det kommunale servicesenteret i kulturhuset. Andre administrative funksjoner kan eventuelt samles i et annet bygg så nær kulturhuset som praktisk og reguleringsmessig mulig, for eksempel i den delen av kinokvartalet som ligger nærmest Kirkebukta.

Andre sambruksmuligheter?

Kragerø mangler et byhotell rettet mot turist- og konferansemarkedet. Det savnet vil bestå selv når de nye planene for Tollboden blir realisert. Jeg synes kommunale myndigheter i forbindelse med Kirkebukta – utbyggingen burde være mer opptatt av dette spørsmålet, og av å utrede mulig sambruk mellom hotell og kulturhus, enn av samlokalisere kommuneadministrasjon og kulturhus. Tenk om næringsarealer i nærheten av kulturhuset kunne bli brukt til hotell? Da ville små og store rom i kulturhuset kunne leies ut til konferanser, og serveringen i kulturhuset kanskje forestås av hotellet (og det ville ikke være så flaut å få besøk av tilreisende foredragsholdere eller forretningsforbindelser som må sendes ”på landet” for å få overnatting).

Med de disposisjonene som allerede er gjort av politikere og utbygger, er dette ikke lenger lett å få til. Men en mulig kandidat til sambruk som bør vurderes, er Fjordbåtselskapet, som i reguleringsplanen disponerer et areal som det hadde vært fint å kunne bruke til kulturhusets formål, eventuelt med et innlagt hotellbygg. Kanskje kan en kafé i kulturhuset også betjene Fjordbåtselskapets behov for venterom? Og om det absolutt må være kontorer her, er det vel mer fornuftig å plassere Fjordbåtselskapet her enn skattefut, prest eller ordfører? Og bortsett fra billettsalg, venterom og oppholdsrom for mannskap behøver vel ikke Fjordbåtselskapet ha lokaler i umiddelbar nærhet til kaia?

Om vi med et samarbeid med det kommunalt eide Fjordbåtselskapet kan oppnå en utvidelse av totale disponible arealet innenfor reguleringsplanens rammer, kan det kanskje totalt sett vinnes mer plass for kulturformål snarere enn at det avgis plass (se også nedenfor om kystkultur), og kanskje det til og med kunne bli plass til et hotell? Om nødvendig bør kommunen kunne instruere sine styremedlemmer i Fjordbåtselskapet til å akseptere løsninger som er til fordel for kommunen og Kragerø – samfunnet som helhet.

De to delene av et kulturhus kombinert med ferjeterminal vil bli liggende på hver side av en siktlinje som er lagt inn i reguleringsplanen. Men de bør kunne forbindes uten at denne siktlinjen forstyrres vesentlig, for eksempel ved at det bygges en ”glassbro” mellom dem, eller et enetasjes felles inngangsparti som senkes ned mot havnivå.

Hva bør kulturhuset romme?

Andre har allerede ytret mye om de kulturtilbudene som bør rommes i kulturhuset vårt. Det er lett å slutte seg til både den innledende smørbrøddlisten og de tilhørende vurderinger av synergieffektene for biblioteket i notatet fra biblioteksjefen, som også har gyldighet for kulturhusprosjektet som helhet. Før jeg omsider tar for meg kystkulturens plass i kulturhuset, vil jeg bare knytte noen korte kommentarer til enkelte av punktene hennes.

Listen med ønsker er lang, både hos biblioteksjefen og hos oss andre, over virksomheter og aktiviteter som tenkes inn i kulturhuset. For meg har kino, teater/konsertsal, bibliotek, utstillingslokaler og aktivitetslokaler hele tiden stått særlig sentralt. Jeg har tenkt at om noe skulle kunne holdes utenfor, og derfor nedprioriteres i romprogrammet, kunne det for eksempel være kulturskolen, selv om det unektelig ville minske muligheten for utnyttelse av skolens lokaler og utstyr til uorganiserte øvingsaktiviteter. Etter å ha lest notatet fra biblioteksjefen innser jeg imidlertid at også kulturskolen for enhver pris må inn i kulturhuset, på samme måte som biblioteket. Det samme gjelder det kommunale servicesenteret (men det kan vel ”bokføres” som kommunal administrasjon, og holdes utenfor arealberegningene for selve kulturhuset).

Jeg vil særlig legge vekt på mulighetene for faglige av et samarbeid mellom museum og bibliotek om kulturformidlingen og den kulturhistoriske dokumentasjonen i det nye kulturhuset, i tråd med statlige politikken for bedre samordning av arkiv-, bibliotek- og museumssektoren. Kanskje det til og med kan være litt penger å hente til slikt fra ABM-u, eller i det minste noen stjerner i boken i forbindelse med søknader om støtte fra andre offentlige instanser. Uansett har museets ønske om å bli regnet med som bruker av kulturhuset ikke bare sammenheng med behovet for bedre eksponering i sentrum, men også med mulighetene for bedre å kunne utnytte potensialet for samarbeid med biblioteket. Våre virksomheter overlapper for en del, både på dokumentasjons- og formidlingssiden, og det er nok mye å vinne både ved bedre samordning og informasjonsutveksling, og ved mer samarbeid om konkrete prosjekter der det er behov for kompetanse og arbeidskraft fra begge sider. Det kan best skje på en felle arena i et kulturhus.

Til betraktningene i biblioteksjefens notat om kunstforeningen og rom for kunstutstillinger vil jeg ellers minne om to ting:

Når vi diskuterer kulturhuset som arena for kunstformidling, må vi ikke glemme byens aktive kunstnere som også har behov for et sted å vise seg frem, i tillegg til Kunstforeningens og de kommersielle gallerienes utstillinger.

Vi må også ha med oss i tankene våre planene for ”Kragerøs faste billedgalleri” som har ligget brakk lenge. Noe av kunsten i Rådhuset tilhører denne papirtigeren, og både kommunen og Berg – Kragerø Museum eier kunst som kunne inngå i en slik fast kunstutstilling. I tillegg til at Kragerø kunstforening og andre frivillige miljøer kan ha behov for et utstillingslokale i kulturhuset, må dette også ses på som en anledning til å realisere den gamle tanken om et fast billedgalleri. Om dette ikke skjer i forbindelse med kulturhusbyggingen, vil det vel aldri skje. Kanskje kan det realiseres som et samarbeidsprosjekt mellom kommune og museum.

Museet kan også være interessert i å bruke utstillingslokaler i kulturhuset til spesielt dyre og krevende retrospektive kunstutstillinger. Selv om sikkerheten på Berg er rimelig bra og i ferd med å bli enda bedre, må vi se i øyene at det er slutt på den tiden da vi eksempelvis kunne få

låne originale Munch-malerier. Det krever både bedre sikkerhet og bedre inntjening enn vi kan få til på Berg. Vanskelig blir det uansett, men om vi noensinne skal få se noen av Kragerø-motivene til Munch her i byen, må det nok skje i en utstillingshall i kulturhuset som er innrettet med tanke på å kunne huse slike spesielle utstillinger. På Berg må vi nok være fornøyde så lenge vi fortsatt kan få låne Thaulow og Kittelsen.

Ved siden av kystkultur er kunst et hovedsatsingsområde i den vedtatte kommunale kulturpolitikken og ”merkevarebyggingen”. Det er derfor rimelig at det tas god høyde for kunstens, kunstnerens og kunstformidlingens behov i det planlagte kulturhuset.

Problemet blir å sette strek for alle ønskene, og prioritere noe vekk. Men i første omgang må alle behovene på bordet. Om ikke alle behovene kan dekkes, understreker de i alle fall at et kombinert kulturhus og administrasjonshus ute på Dampskipskaia ikke er i kulturlivets interesse, og at dette derfor bør frarådes på det sterkeste. Kulturlivet trenger all tilgjengelig plass alene. Og skal det absolutt presses mer inn her, bør kommunale kontorer ikke prioriteres på bekostning av andre formål som er mer avhengige av en slik plassering.

Kulturhuset og kystkulturen

Jeg har spart på kystkulturen til slutt. Kystkulturen er et hovedsatsningsområde for Berg – Kragerø Museum som skal utvikles videre også etter den såkalte konsolideringen under Telemark Museum. Men Berg kan ikke være den eneste arenaen for formidling av kystkultur i Kragerø.

I dag foregår formidling av den lokale kystkulturen også ved Kragerø Maritime Leirskole og i mindre omfang gjennom for eksempel små utstillinger på Jomfruland, prosjekter ved Skåtøy skole med ambisjoner om å betjene elever også fra andre deler av kommunen, den private lokalhistoriske samlingen på Gåsmyr o.a. Etter felles anstrengelser fra museum, kommune og en rekke privatpersoner er det nylig etablert et lokallag i Kragerø av Forbundet Kysten. Det kan gi det lokale kystkulturarbeidet en ny giv. Kragerø kystlag vil bl.a. være hjelpelig i driften av den såkalte Kystled Kragerø som Kragerø kommune er i ferd med å etablere i samarbeid med museet og Bamble kommune. Men Kragerø-samfunnet trenger en sentral arena for kystkulturformidlingen.

Jeg har i utgangspunktet særlig følgende fem ønsker for kulturhuset i kystkultursammenheng:

- at det skal få en form og et innhold som hver dag minner kommunens både fastboende innbyggere og tilreisende om at Kragerø mer enn noe annet har vært og fremdeles er et levende kystsamfunn.
- at det skal gi Berg – Kragerø Museum en mer sentral arena for å formidle den lokale kystkulturen både til fastboende og tilreisende
- at kulturhuset også kan bli en arena for Kragerø kystlags nystartede virksomhet
- at biblioteket, museet og kystlaget kan stå sammen om formidling av kystkulturen i det nye kulturhuset

- at kulturhuset, gjerne som kombinert ferjeterminal og kulturbygg, også kan bli trukket inn i kystled – prosjektet, som en slags ”port” til Kragerø-skjærgården, både for dem som tar ferje, taxibåt eller gammeldags ”skyssbåt” utover, og for dem som ønsker å starte roturen midt i byen

Mer konkret ser jeg dels for meg at selve kulturhuset må få en utforming og en utsmykning som reflekterer kystkulturens og de maritime næringenes betydning for Kragerø kommune, og at utstillingslokalene kan være tilstrekkelig mange og stort nok dimensjonert til å huse både en fast og mindre skiftende utstillinger om kystkultur før og nå, i regi av museet, biblioteket og kystlaget, i tillegg til å være åsted for ulike kystkulturarrangementer.

Kystlagets behov for kontor- og møtelokale bør også kunne dekket i kulturhuset, og i tilknytning til bygget ville det gjøre seg godt med en ”museumshavn” hvor båter som eies eller drives av Kystlaget kunne få plass, og hvor kanskje private eiere av gamle verneverdige (og severdige) båter kunne få leie plass. Den slags museumshavner er ganske vanlige i tilknytning til museer eller kystkultursentre andre steder. I Kragerø ville det passe bra med en slik havn utenfor kulturhuset, som en understrekning og forlengelse av den maritime orienteringen i selve bygget.

I et slikt havneanlegg vil også noen av båtene til kystledprosjektet kunne få hjemmehavn, og servicesenteret/biblioteket/kinoen vil kanskje kunne levere ut nøkler til båter og hytter og gi både praktisk og kulturhistorisk informasjon – en fin måte å starte turen langs kystleden på, tilgjengelig store deler av døgnet.

Det bør dessuten vurderes om det blant eventuelle aktivitetsrom i kulturbygget kan være plass for et verksted for Kystlaget, men dette kan lett bli for stort. Det arbeides også med å få tilgang på en gammel riggebu i Tallakshavn som tilhører Kragerø Havnevesen. Sjøbua på Bærøy som kommunen nylig har fått tilgang på, er også et godt alternativ. Disse eller lignende steder er nok en bedre løsning for den ”tyngre” delen av Kystlagets aktiviteter.

Til Eiendomssjefen Kragerø kommune

Kopier til Harald Bothner, Vidar Stein Andersen, Ordføreren, Eldrerådets sekretær.

Vedr. Bestilling: Aktivitetssenter for eldre hjemmeboende i Kragerø kommune.

Den 3/8 06 hadde Eldrerådets utvalg for aktivitetssentret møte med Kragerø Røde Kors' leder Monica Gregersen. i Røde Kors huset. Rådets leder hadde meldt forfall pga. akutt sykdom. Tilstede var Anders Gogstad og Bjørn Westhrin
Det vises til formannskapsvedtak 47/05 og møte i Eldrerådet med vedtak 12/6 06.

Ved det aktuelle møte 3/8 var hensikten å ta endelig standpunkt til flere detaljer og forutsetninger for et samarbeid mellom Kragerø røde kors og kommunen og sende en ”bestilling” til Eiendomskontoret for utarbeidelse av de formelle prosjektplaner..

Ved forhandlingene med Monica Gregersen og på bakgrunn av Eldrerådets tidligere befarings av Røde Kors huset kom vi frem til følgende tilrådinger:

Prosjektet innebærer å opprette et aktivitetssenter for hjemmeboende eldre med sikte på aktive hverdager i et sosialt fellesskap. Prosjektet må sees på som et i videste forstand kulturelt tiltak, selv om den overordnede målsetting også er å forebygge psykisk og fysisk helse- og funksjonssvikt.

Eldrerådet har sammen med flere i den politiske ledelse funnet Røde kors husets lokaler og beliggenhet vel egnet for formålet med de aktiviteter som bør ha høyeste prioritet:

Disse er i hovedsak:

Hobby- håndarbeid, av diverse slag, som treskjæring, søm etc.,

Kursvirksomhet: som språk, historie, reisereportasjer, sosiale rettigheter, bruk av data og internet etc.

Kurser og foredrag, kulturelle innslag og underholdning i felleforum.

Fysisk aktivitet, mosjons- og treningsgrupper

Servering av varm mat, ett måltid, gjerne middag. Dette forutsettes brakt til sentret. Her må det også kunne legges til rette for kaffemåltid: vaffelbaking o.l

Det bør senere kunne tas standpunkt til om det er hensiktsmessig å tilrettelegge for fotpleie og frisørtjenester.

Av investeringer i bygget forutsees at det må legges inn en ytre heis dersom rommene i øverste etasje skal nyttes. For hobbyvirksomhet etc. må innrettes et av rommene permanent for formålet, og innkjøp av en del verktøy og arbeidsbord- benker og utstyr for øvrig må foretas. Her bør råd og bistand kunne gis av ergoterapeut ved utenbys aktivitetssenter (i Skien?)

Kursvirksomheten forutsettes slik som andre steder å bli organisert av firma som AOF, folkeuniversitetet, ”Munchen” eller i samarbeid med videregående skole.

Temaer legges opp av senterledelsen i samarbeid med kommunens kulturavdeling.

Det er en forutsetning at kursene betales av den enkelte deltakerl

Fysisk aktivitet forutsettes tilrettelagt av leid fysioterapeut eller treningsinstruktør, gjerne i samarbeid med Løkkebakken senteret.

Matservering bør kunne skje i samarbeid med kommunens øvrige leveranser til hjemmeboende eldre med tilbringertjeneste fra Kafe Edvard.

Skjenkerett bør overveies.

Brukerne av sentret forutsettes å være hjemmeboende eldre, enslige og ektepar, ennå stort sett i fysisk og psykisk ”normal form”. Selvsagt vil oppegående og selvhjulpne rekonvalesenter etter sykehus- og rehabiliteringsopphold kunne ha god nytte av å delta i sentrets aktiviteter. Det samme kan gjelde noe yngre ensomme moderat bevegelseshemmede. Vi tenker oss ingen fastsatt aldersgrense nedad, men trolig vil utvalget av brukere kunne antas å være fra 60+ og eldre.

Sentret bør ha minst en fast tilsatt koordinator som må lønnes av kommunen i alle fall den første tiden. Det bør være naturlig å se denne funksjonen i samband med lederfunksjonen av Kragerø Røde kors.

Forøvrig bør det tas sikte på å gjøre institusjon økonomisk selvbærende i størst mulig utstrekning

Den formelle styring av senteret bør ligge i kommunens kulturavdeling, mulig ved et eget oppnevnt styre eller tilsynsutvalg. .

”Ideologien” ved senteret forutsettes at mange av de daglige mindre praktiske gjøremål utføres av brukerne selv f. eks. etter turnus. Dette bidrar til å gjøre dagene mer meningsfulle og betyr mye for selvtillit og fellesskapsfølelse,

Et brukerutvalg bør kunne velges blant brukerne..

Alle brukere bør registreres med adresser, telefonnr etc., og gis et adgangskort.. Dette også for å hindre uvedkommende å ta seg inn. Bruker kort må være gratis, det samme gjelder nærvær ved fellesaktiviteter, foredrag, underholdning etc. Måltider betales etter kommunens takster, kaffemåltid bør ha en meget gunstig pris. Ved hobbyvirksomhet betales materialet Kursvirksomhet og spesiell fysisk gruppetrening betales etter særskilte takster.

De kommunale utgifter for Senteret bør kunne holdes på et meget moderat nivå: lønn til koordinator, bistand til en rekke anskaffelser den første tiden, mulig subsidiering av noe av virksomheten. Men den bør også kunne omfatte lettelser i avgifter og beskatning av visse andre tjenester, som vann- og elektrisitetsavgift, eiendomsskatt. Noe av den økonomiske støtte Kulturavdelingen har gitt til Kragerø Røde Kors bør kunne brukes til dette formålet..

Åpningstider bør i prinsipp være daglig fra 10 til 18, men i startfasen kunne tre hverdager i uken kanskje være passelig. I visse helger bør sær arrangementer kunne finne sted i samarbeid med kulturseksjonen. Det samme gjelder kveldsarrangementer Røde korshuset har sentral beliggenhet og gode parkeringsmuligheter. Likevel kan det vise seg nødvendig at transportordninger må tilrettelegges slik som ved møtene til en del pensjonistlag i kommunen. Her bør fortsatt kunne søkes samarbeid med Folkehjelpen.

. Sentrets virksomhet forutsettes ikke å berøre eksisterende aktiviteter med rent sosialt eller helserettet formål som ved dag avdelingen på sykehuset, dag avdelingen på Skrubben, sykehjemmet eller Revmatikerforbundets virksomhet på Kirketomta. Med sistnevnte kunne muligens et samarbeid kunne utredes.

Røde Kors huset benyttes også av Kragerø Røde Kors for foreningens egne aktiviteter Både de foreslåtte aktiviteter, organisasjon og tider for bruk av huset forutsetter godkjenning av Kragerø Røde Kors egne beslutningsorganer. Saken vil bli behandlet i siste halvdel av august, og kontakt vil bli tatt med kommunen umiddelbart. Det vil da foreligge grunnlag for å utarbeide en samarbeidsavtale mellom Kragerø kommune og Kragerø Røde Kors.

Gruppen foreslår at senterets fulle navn bør være: ” Kragerø Røde Kors’ aktivitetssenter for hjemmeboende eldre” forkortet f. eks.: ”KRK Sentret”

Eldrerådet forventer at den endelige utredning av dette prosjekt med sikte på politisk Behandling vil skje så raskt som overhode mulig Mer enn ett år er gått siden formannskapsvedtaket.

Kragerø 3/8 – 06. Etter fullmakt:

Anders Gogstad

Bjørn Westhrin

UTDRAG FRA UNGDOMSRÅDETS FREMTIDSVERKSTED.

- En idé for kulturhus: Hva med en frivillig teatergruppe for ungdom? Med dans, kulisser, kostymer, gjøgling osv. Sirkusgruppe med forskjellige aldersgrupper – ungdommens ansvar.
- Ny bedre kino.
- Kulturhus, underholdning.
- Konserter.
- Studio for uoppdagede talenter.
- Drama og danse opplæring.
- Aktivitetssenter.
- Forskjellige kurs som:
- Keramikk, foto osv.
- Vi har en drøm om et kulturhus:
  - Konserter.
  - Teater.
  - Ramper.
  - Musikkskole.
  - Dans.
  - Åpen scene.
  - Diskotek.
  - Kafé og nattklubb
  - Kunst.
  - Kino.
- 1. Hatt et aktivitetssenter i et kulturhus, og hatt (i samme bygg) bowlinghall med biljard, go – cart og skate ramper.

Kulturhus:

Tiltak: vi trenger et anlegg med god plass!

- scene til konserter
- danserom, DJ booth (Disco, Jazz osv.)
- Fotolab og mørkerom
- Kaffebar, biljard, røykerom, tapasbar.
- Skaterampe, grafittivegg, evt. i kjelleren
- Kontor til Ungdomsråd, AUF, SU
- Kjøkken med Micro, toastjern osv.
- Backstageroom til band og lignende.
- Instrumenter
- Kunstutstilling.

Kulturhus.

1. Kulturhus!
2. Bygge et, bevilge tid og penger.
3. Med statlige midler. Leie personell, byggetillatelse, frivillige, dugnader.

4. Frivillige ungdommer, frivillige arbeidsfolk, profesjonelle snekkere, elektrikere og lignende
5. Penger og utstyr, byggetillatelse, byggeområde.
6. Pengeinnsamling, loppemarked og auksjoner til inntekt for kulturhuset!

- vi kan bygge kulturhuset der som Fossen trelast er
  - Få penger fra Rimihagen og andre rikinger.
  - Bygge ny brygge og pynte/plante utenfor.
  - Eget rom for ungdomsrådet (hvis det kommer)
  - Prøve å skaffe kjendiser som kan holde konserter.
  - Alarmutstyr.
  - Div. møbler og belysning i hvert rom.
  - Evt arbeide med prosjekter i eget rom (i møterommet).
  - Ansatte i kafé o.l., helst en ungdom som styrer.
  - En leder for bygget som har ansvar for nøkkel osv.
  - Heis
  - Handicaprampe utenfor og parkeringsplass.
  - Bøtene politiet skriver ut går til dette prosjektet.
  - Rampe ved inngangen
  - Handikap do.
  - De som skater kan ta med skateutstyr, planker og alt det der.
  - Garderobe med ytterjakker og lignende
  - 13 – 19 .... 8. klasse til 3. klasse på vgs, eventuelt bytte på dagene (aldersgruppene).
  - >Leie ut lokalene til andre formål.
  - Bruke leiepengene til innkjøp og eventuelt lån (tomteleie).
  - Gratis inngang, men man må betale for biljard og div. (diskotek, kino, video og konserter).
  - Handicapparkering for de som kjører.
  - Kampanje (Solo og lignende)
  - Vi kan ha dramatimer, dansetimer, karaoke og lignende
-
- Kurs
  - Kafé (Internett, bibliotek).
  - Diskotek, scene.
  - Ungdomsradio, musikk studio.
  - Konserter.
  - Skate anlegg.
  - Galleri.
  - Teater.